

KAUSTISEN MUSIIKKILUKION OPISELUHUOLTOSUUNNITELMA

22.10.2025

Lukion opetussuunnitelmaperusteiden 2019 muuttaminen, nro
OPH-2263-2019 ja aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman
perusteiden 2019 muuttaminen, nro OPH-2267-2019

Opiskeluhoolto ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä työnä.

KAUSTISEN MUSIIKKILUKION OPISKELUHUOLLON TAVOITE

Opiskeluhuollon tehtävänä on edistää opiskelijoiden tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä luoda edellytykset hyvälle oppimiselle. Siihen kuuluu kouluyhteisön turvallinen arki, huolenpito sekä varhainen tuki ja hoito. (LL 714/2018, 32§.)

Kaustisen musiikkilukion opiskeluhuolto kattaa opiskelijan koko lukiopolun. Vastuut ja toimenpiteet lukiopolulla ovat selkeästi asetetut. Lukion opiskeluhuolto on tarkoituksenmukaisesti verkostoitunut ja toimii yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa.

Opiskeluhuolto on huolehtimista opiskelijan oppimisen edellytyksistä ja fyysisestä, psyykkisestä sekä sosiaalisesta hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3§). Opiskeluhuolto edistää lukion yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja viihtyisyyttä. Opiskeluhuolto edistää myös oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista.

Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2§, muutettu lailla 165/2022). Opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3§). Opiskeluhuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto ja siihen liittyvät palvelut, joita ovat oppilas- ja opiskeluhoitolaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa tarkoitettu kasvatuksen tukeminen. Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut.

Opiskeluhoitopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjä tarjoaa asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Myös tällöin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9§, muutettu lailla 377/2022).

Monialainen yhteistyö on opiskeluhuollossa keskeistä. Opiskeluhoitotyötä ohjaavat kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa huomioiminen ja tukeminen. Oppimisympäristönä Kaustisen musiikkilukio edistää koko henkilöstön hyvinvointia.

KAUSTISEN KUNNAN OPISKELUHUOLLON VISIO JA ARVOT

Visio: Opiskeluhuolto turvaa lapsen ja nuoren koko opinpolun aikaisen hyvinvoinnin sekä terveen kasvun ja oppimisen edellytykset.

Missio: Ennaltaehkäisevä opiskeluhuolto tukee yksilön hyvinvointia, kasvua ja oppimista osana yksilön, perheiden, kotien ja koulun arkea.

Arvot: Opiskeluhuolto on ennaltaehkäisevää, osallistavaa, yhteisöllistä ja yksilön hyvinvointia edistävää. Laadukkaat opiskeluhoitopalvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla.

KAUSTISEN KUNNAN OPISKELUHUOLLON RAKENNE

Yhteisövaikuttavuustyö (entinen laajennettu opiskeluhooltoryhmä, OLO) eli Kaustisen arkitiimi

Kaustisen arkitiimi vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14§). Opiskeluhuollon laajennettuun ohjausryhmään kuuluvat musiikkilukion rehtori, yläkoulun rehtori, alakoulun rehtori, varhaiskasvatusjohtaja, hyvinvointialueen koulukuraattorit, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja, sosiaaliohjaaja, sekä koulunuorisotyöntekijä, Kaustisen 4H-yhdistys, Kaustisen seurakunta.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa kunnan opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista opiskeluhuollon strategian linjausten mukaisesti. Se kokoontuu 6–7 krt. lukuvuodessa ja aina tarpeen mukaan.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä (OHR) – yhteisöllinen opiskeluhoolto

Oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä vastaa lukion yhteisöllisestä opiskeluhuollosta. Se sisältää laajan, moniammatillisen edustuksen. Kaustisen musiikkilukion opiskeluhooltoryhmä kokoontuu kaksi kertaa lukukaudessa. Ryhmän jäseniä ovat rehtori, apulaisrehtori, kuraattori, erityisopetuksesta vastaava opettaja, opinto-ohjaaja, kouluterveydenhoitaja sekä opiskelijoiden ja huoltajien edustajat. Tarvittaessa ryhmään kutsutaan kuultaviksi koululääkäri ja koulupoliisi. Ryhmää johtaa musiikkilukion rehtori ja hänen varajäsenenään musiikkilukion lukuvuosittain nimetty apulaisrehtori.

Musiikkilukion opiskeluhooltoryhmä vastaa lukion opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskeluhooltoryhmä toimii opiskeluhooltosuunnitelman mukaisesti. Opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu yhteistyössä lukion ja opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13§, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15a§).

Opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan huoltajille Wilman kautta sekä huoltajatapaamisissa. Opiskelijoille opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan koulun toimintakalenterissa, Wilman kautta, opinto-oppaassa ja oppitunneilla. Tarvittaessa myös oppimisalustalla, kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Monialainen asiantuntijaryhmä (ATR) – yksilöllinen opiskeluhoolto

Monialainen asiantuntijaryhmä vastaa opiskelijan yksilöllisestä opiskeluhuollosta. Monialainen asiantuntijaryhmä (ATR) kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi yhteistyössä opiskelijan ja huoltajan kanssa. Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. (OHL 1287/2013, 19§.)

KAUSTISEN MUSIIKKILUKION OPISKELUHUOLLON TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalveluiden riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15§ ja 17§ ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 16§).

- opiskelijamäärä 170–190 > lukuvuosittain vaihteleva opiskelijamäärä asettaa haasteita resurssoinnille, mutta opiskeluhuollon palveluiden riittävyys pyritään takaamaan
- päätoimisia aineenopettajia 17, peruskoulun kanssa yhteisiä 4
- sivutoimisten opettajien lukumäärä vaihtelee lukuvuosittain
- erityisopettajan resurssi 4 vuosiviikkotuntia ja opinto-ohjaajan resurssi 14 vuosiviikkotuntia
- kouluterveydenhoitaja tavoitettavissa päivittäin
- koulukuraattori lukiolla n. 1 ½ päivää/viikko (noin 7,46 tuntia/viikossa/100 opiskelijaa)
- koulupsykologi lukiolla n. 1 ½ päivää/viikko
- koululla toimivan psykiatrisen sairaanhoitajan käynnit koulukuraattorin tai kouluterveydenhoitajan kautta ohjattuina
- koululääkärikäynnit 1–2 päivänä kuukaudessa kaikille Kaustisen perusopetuksen- ja lukion oppilaille ja opiskelijoille
- koulunuorisotyöntekijä lukiolla 1-2 päivänä viikossa ja aina tarpeen mukaan
- Etsivä nuorisotyöntekijä tavattavissa aina tarpeen mukaan

Palvelukartoitus:

- Koulukuraattori-, koulupsykologi- ja kouluterveydenhoitaja- ja lääkäripalveluja on saatavissa lain edellyttämä määrä.
- Koulukuraattoripalveluja on valtakunnallisesti katsottuna lukion käytössä tyydyttävä määrä. Itsenäinen asuminen ja oman arjen järjestäminen lisäävät kokonaiskuvassa opiskelijoiden tarvetta kuraattoripalveluihin ja aikuisten antamaan ohjaukseen. Ennaltaehkäisevään työhön tarvitaan oman henkilöstön lisäksi koulunuorisotyöntekijän ja etsivän nuorisotyön asiantuntemusta, jotka oheiskasvattajina edistävät nuorten arjen hallintaa ja vahvistavat elämässä selviämisen taitoja. Vastaava kuraattori toimii konsultointiapuna.
- Kouluterveydenhoitopalveluiden määrä on ollut lukion osalta hyvällä tasolla, mutta opiskelijamäärän kasvaessa lisäresurssia tarvitaan. Kouluterveydenhoitaja on tavoitettavissa arkipäivisin yläkoululla sijaitsevassa työtilassaan tai puhelimitse. Kouluterveydenhoitaja käyttää tiedotuskanavana kouluhallintojärjestelmä Wilmaa muun kouluyhteisön tavoin.
- Koululääkäriin lakisääteiset terveystarkastukset toteutetaan sovitusti.
- Hammaslääkäripalvelujen siirtyminen kauemmaksi on heikentänyt niiden lähisaatavuutta. Hammaslääkäriin päästäkseen on jokaisen järjestettävä itselleen kuljetus terveyskeskukseen.
- Tutoreiden ja aineenopettajien opiskeluhoollollinen valmius (asiantuntemus, ennakoiva asenne ja opiskelijoista välittäminen) on musiikkilukiassa hyvällä tasolla. Opiskeluhoitoa on kehitetty osana ohjauksen kokonaisvaltaista kehittämistä.
- Musiikkilukiolla yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat on kirjattu ylös ja ovat opiskelijoiden ja henkilökunnan saatavilla. Arjen huolenpito on välittävää.
- Musiikkilukio etsii yhteisönä ratkaisuja haasteisiin kehittämällä ja arvioimalla jatkuvasti toimintakulttuuriaan. Pyrkimyksenä jäljittää helposti piiloon jääviä nuorten ongelmia.

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki edellyttää, että opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti koulupsykologin tai koulukuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä pyyntönsä jälkeisenä koulun työpäivänä, kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana päivänä. Keskustelu koulupsykologin tai koulukuraattorin kanssa on järjestettävä myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön pyynnöstä. Opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus opiskeluhuollon koulupsykologin tai koulukuraattorin arvion perusteella ja opiskelijaa on tarvittaessa ohjattava saamaan myös muita palveluja. Myös muu asiantuntija voi ottaa yhteyttä koulukuraattoriin tai koulupsykologiin opiskelijan avun tarpeesta. Opiskelijan huoltajalle on annettava tarvittava tieto yhteydenotosta. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus arkipäivisin virka-aikana saada yhteys kouluterveydenhuoltoon.

Opiskeluhuollon toimijat Kaustisen musiikkilukiossa

Tutor/ryhmänohjaaja

- vastaa oman ryhmänsä opiskelijoiden opiskeluhuollollisista asioista, ja sen vuoksi muiden toimijoiden on aina kerrottava tietonsa ko. ryhmän opiskelijoiden tilanteesta ryhmänohjaajalle
- pitää lukukausittain HOPS-keskustelut (LL 714/2018, 26§).
- tiedottaa ryhmänsä opiskelijoille musiikkilukion järjestyssäännöistä
- ottaa opiskelijaa koskevan huolensa puheeksi aina ensin opiskelijan ja tarvittaessa opiskelijan huoltajan kanssa
- järjestää tarvittaessa yhteispalaverin tai neuvottelun opiskelijan ja huoltajien kanssa
- reagoi opiskelijan koulumotivaation laskuun, pitempiaikaiseen alakuloisuuteen, vuorovaikutusongelmiin, työrauhaongelmiin, runsaisiin myöhästymisiin, luvattomiin ja/tai runsaisiin poissaoloihin, hylätyn arvosanan uhkaan ja alisuoriutumiseen
- saa apua muilta opiskeluhuollon toimijoilta (rehtori, apulaisrehtori, oppilaanohjaaja, erityisopetuksesta vastaava opettaja, koulukuraattori, terveydenhoitaja)
- oppivelvollisuuden laajetessa tutorin on seurattava oppivelvollisen opintojen edistymistä ja ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelman mukaisesti. Ilmoitus huoltajalle tulee tehdä ilman aiheetonta viivytystä, jos opiskelijalle ei kerry opintosuorituksia suunnitelman mukaisesti (LL 714/2018, 31§). Tutorin tulee varmistua, että huoltaja tosiasiallisesti saa tiedon, esimerkiksi käyttämällä tarvittaessa useita erilaisia yhteydenottokanavia. (OVL 1214/2020, 6§.) Jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa tutor selvittää yhdessä rehtorin, oppilaanohjaajan, kuraattorin ja oppivelvollisen huoltajan kanssa mahdollisuuden suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen. (OVL 1214/2020, 12§.)

Opinto-ohjaaja (OPO)

- vastaa opiskelijoiden opintojen kokonaisvaltaisesta suunnittelusta ja seurannasta sekä muodostaa selkeän kokonaiskuvan opiskelijan opintojen edistymisestä (lokakuun ja helmikuun tarkistuspisteet valmistuville opiskelijoille)
- ohjaa opiskelijaa ainevalinnoissa ja opinto-ohjelman laadinnassa
- seuraa opiskelijoiden hyvinvointia yleisesti ja ohjaa opiskelijaa oppimaan
- toimii yhdistelmäopiskelijoiden ja aikuislukion oppimäärän mukaan opiskelevien tutorina
- toimii aktiivisesti yhteyshenkilönä tutorin, rehtorin, aineenopettajien ja kuraattorin suuntaan. Tiedon siirtyminen opolta eteenpäin lukion henkilöstölle on tärkeää ("toimiva tiedonvälitys").
- toimii yhdyshenkilönä tarkoituksenmukaisesti työntekijäryhmiin (Keski-Pohjanmaat opot, valtakunnalliset opoverkostot ym.)
- ohjaa opiskelijatutoreita

- ohjaa jatkokoulutukseen, ja vastaa tarvittaessa jatkokoulutusohjauksesta ja urasuunnittelusta vuoden opiskelijan valmistumisen jälkeen, mikäli opiskelija ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa (LL 714/2018, 25§).
- huomioi laajennettuun oppivelvollisuuteen liittyvät lait (OVL 1214/2020) ja niiden mukanaan tuomat muutokset
- osallistuu lukion yhteisölliseen opiskeluhuoltoon OHR-ryhmän kokouksissa.
- Opinto-ohjaaja ohjaa jatkuvaan oppimiseen ja parantaa opiskelijan valmiuksia ura- ja elämänsuunnitteluun. Opiskelijan arjenhallintaitojen vahvistaminen yhteistyössä kuraattorin kanssa. (LL 714/2018, 3§.)

Erityisopettaja

- opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (LL 714/2018, 26§, 28§).
- tukee lukivaikeuksissa, suorittaa digilukitestit, kirjoittaa lukilausunnot, kirjaa oppimisen tuen suunnitelmat Wilmaan, päättää jatkotesteistä
- konsultoi aineenopettajia. Opettajat tarvitsevat tuen suunnitteluun erityisopettajan ohjausta.
- ohjaa opiskelijan yhdessä koulukuraattorin kanssa koulupsykologille, kun opiskelijalla ilmenee tarve esimerkiksi pedagogiseen selvitykseen
- tukee opskeluvalmiuksia. Erityisopettaja auttaa opiskelijaa oppimis- ja muissa vaikeuksissa (sopeutuminen, keskittyminen, alisuoriutuminen, motivaation menettäminen)
- laatii hakemuksia ja asiakirjoja. Erityisopettaja laatii yhdessä rehtorin ja opiskelijan kanssa opiskelijan erityistarpeisiin liittyvän anomuksen Ylioppilastutkintolautakunnalle (erityisjärjestelyt ylioppilaskirjoituksissa)
- ohjaa opiskelijaa hyödyntämään mahdollisia erityisjärjestelyjä myös lukio-opintojen aikana, esimerkiksi pidennetty koeaika ja/tai pienryhmätila
- vastaa mahdollisista erityisopetuksen tukitiimeistä
- vastaa erityisasioihin liittyvästä viestinnästä
- osallistuu tarvittaessa lukion yhteisölliseen opiskeluhuoltoon OHR-ryhmän kokouksissa

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen uudistus 1.8.2025 alkaen

Oppimisen tuki

- aineenopettajan antama tukiopetus
- opetuksen eriyttäminen ja monipuoliset opetusmenetelmät
- erityisopettajan tuki
- moniammatillisen ryhmän antama tuki: aineenopettajat, eo ja opo suunnittelevat yhdessä tukitoimet opiskelijan kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan eli HOPSiin.
- erityisopettajan antamasta tuesta ei tehdä hallintopäätöstä
- opiskelijalla ei ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea.
- lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä.

- oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Kuitenkin tällöinkin on tärkeä huomioida oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.
Erityisopetus - oppimiseen vaikuttavat tekijät, jotka on tunnistettu perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana (pitkäkestoiset vaikeudet tai vaikea elämäntilanne) - perusopetuksen järjestäjä toimittaa hallintopäätöksen erityisopetuksesta lukioon - erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin, systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki - kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan eli HOPSiin - lukion rehtori päättää opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta ja vastaa opiskelijan erityisopetuspäätöksistä. Tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai huoltajan pyynnöstä. Päätös voi olla kielteinen, jos erityisopetuksen antamisen kriteerit eivät täyty. Myös lakkauttamisesta tehdään päätös.
<u>Paikallisesti päätetään:</u> Tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista: tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille Tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arvioinnista Tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaamisesta henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan Oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttamisesta Tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seurannasta ja arvioinnista Erityisopetuksen päätöksenteosta

Kouluterveydenhoitaja

- toimii nuorten kasvun ja kehityksen asiantuntijana
- kohtaa uudet opiskelijat lukio-opintojen alussa ja muilla terveyden- ja sairaanhoidon käynneillä
- muodostaa kokonaisnäkömyksen opiskeluryhmien ja -yhteisön hyvinvoinnista ja ajankohtaisista yhteisön hyvinvointia uhkaavista ilmiöistä
- pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin ja muihin yhteistyötahoihin (esimerkiksi keskussairaala)
- on mukana huoltajapalavereissa, kun on huoli opiskelijan terveydestä tai opiskelija on paljon sairaana poissa koulusta
- osallistuu lukion yhteisölliseen opiskeluhuoltoon OHR-ryhmän kokouksissa
- kohtaa opiskelijan kouluterveydenhuollon vastaanotoilla (aamuvastaanotot sekä vastaanotot ajanvarauksella), ks. musiikkilukion VARTU-malli opiskeluhuoltosuunnitelmassa.

Koulukuraattori

- toimii sosiaalialan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen osaajana
- toimii opiskelijan auttajana, kun hänellä on ongelmia kaverisuhteissa, kouluasioissa, kotona, vapaa-aikana, asumisolosuhteissa, yksinäisyydessä, kriisi- ja suruasioissa, päihdeasioissa tai jos hän on joutunut rikoksen uhriksi
- toimii yhteyshenkilönä koulupsykologiin, perhe- ja sosiaalikeskus Pajalaan (muun muassa lastensuojelu ja perheneuvolan palvelut), sekä keskussairaalaan ja psykiatriin poliklinikoihin
- edistää yhteisön hyvinvointia vahvistamalla opiskelijoiden sosiaalisia ja elämänhallinnan taitoja, yhteisöön kiinnittymisen edellytyksiä sekä kotien kanssa tehtävää yhteistyötä
- osallistuu opiskelijaa koskeviin palavereihin henkilökohtaisissa tapaamisissa, pienemmissä ryhmäkeskusteluissa tai suuremmassa moniammatillisessa työryhmässä (ATR)
- osallistuu lukion yhteisölliseen opiskeluhuoltoon OHR-ryhmän kokouksissa
- tavoitettavissa lukiolla noin kahtena päivänä viikossa
- tavoitettavissa puhelimitse, Wilman ja sähköpostin kautta

Psykiatrinen sairaanhoitaja

- nuorten psyykkisen kasvun tukija ja edistäjä
- ongelmanratkaisija, kuuntelija, kanssakulkija-aikuinen
- ohjaus psykiatriselle sairaanhoitajalle koulukuraattorin tai kouluterveydenhoitajan kautta

Rehtori

- johtaa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa (OHR-ryhmä)
- johtaa pedagogista minitutoriimiä
- VALPAS-koordinaattori (opintojen keskeytykset, eronneeksi katsomiset yms.)
- toimii kurinpitoasioissa (puhuttelu, varoitus, erottaminen)
- valmistelee yhdessä tutorien, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa erityisjärjestelyjä tarvitsevien opiskelijoiden opinto-ohjelmat
- valmistelee yhteistyössä erityisopetuksesta vastaavan opettajan ja opiskelijan kanssa erityisjärjestelyanomukset Ylioppilastutkintolautakunnalle, ylioppilaskirjoitusten vastaava I.
- erityisopetuksen hallinnolliset päätökset
- mikäli koulussa työskentelee lukuvuoden aikana hyvinvointiohjaaja, toimii hänen lähiesihenkilönään järjestäen tilan ja sopien hyvinvointiohjaajan työn sisällöstä
- osallistuu vanhempainyhdistyksen, Musiikkilukion tuki ry., kokouksiin
- turvallisuusvastaava I (TV1)

Apulaisrehtori

- osallistuu opiskeluhuollon toimintaan
- osallistuu minitutoriimien kokouksiin
- opiskelijoiden matalan kynnyksen päivittäistuki musiikkilukiolla > opiskelija ja henkilökunta voivat tulla kertomaan huolistaan. Apulaisrehtori toimii tarpeiden kertojana eteenpäin rehtorille.
- tarvittaessa mukana koulun ja kodin välisissä keskusteluissa
- ylioppilaskirjoitusten vastuuhenkilö rehtorin lisäksi
- pedagogisen suunnittelun toteuttaja > lukuvuosisuunnittelussa avustaminen
- osallistuu kaksi kertaa lukuvuodessa laajennettuun sivistystoimen johtoryhmään

- turvallisuusvastaava II
- osallistuu yhteisölliseen opiskeluhuoltoon (OHR-ryhmä)

Huoltaja(t)

Huoltajan on oltava tietoinen huollettavansa koulunkäynnistä. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (LL 714/2018, 31§.) Oppivelvollisuuden laajetessa huoltajaa koskee valvontavastuu. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden (OVL 1214/2020, 9§). Oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai kun oppivelvollinen on tätä ennen hyväksytysti suorittanut ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tarkoitetun ylioppilastutkinnon tai lukiolaissa (714/2018) tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän (OVL 1214/2020, 2§, 4§). Opintojen on edistytävä henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan (HOPS). Jos opinnoissa edistyminen on puutteellista, koulutuksen järjestäjän on ilmoitettava siitä huoltajalle. Oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä huoltajan osalta on säädetty laissa erikseen (OVL 1214/2020, 22§).

Huoltajien roolista:

- pitävät säännöllisesti yhteyttä tutoriin eli ryhmänohjaajaan, ja seuraavat Wilman tiedotteita sekä lukion muita tiedotteita
- ilmoittavat opiskelijan poissaolosta musiikkilukion "vastuullinen opiskelu" -ohjeistuksen mukaisesti
- osallistuvat tarvittaessa opiskelijan opintosuunnitelman laatimiseen
- kokevat, että heitä tarvitaan ja he ovat tervetulleita oppilaitokseen. Huoltajat osallistuvat vanhempainiltoihin, avointen ovien päiviin tai -iltoihin tai pop up -opiskelupäiviin (yhteisöllinen opiskeluhuolto, OHL 1287/2013).
- osallistuvat oman nuorensa/huollettavansa osalta yksilökohtaiseen opiskeluhuoltotyöhön (LL 714/2018, 31§). Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä kieltää antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. (OHL 1287/2013, 18§.)
- osallistuvat opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen yhteistyössä lukion henkilöstön kanssa

YHTEISÖLLINEN JA YKSILÖLLINEN OPISKELUHUOLTO

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat: oppilaitoskohtainen opiskelijahuoltoryhmä (OHR)

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6§:n mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä. Yhteisöllisen opiskeluhuollon kokoonpano Kaustisen musiikkilukiossa, ks. sivu 2.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Kouluyhteisön turvallinen arki muodostuu opiskelijoiden hyvinvointia tukevista rakenteista ja toimintakulttuurista. Näitä ovat:

- musiikkilukion toimintaan liittyvät ohjeet ja aineistot, jotka tiedotetaan opiskelijoille, henkilöstön edustajille ja huoltajille lukuvuoden alussa Wilma-viestein ja pysyväistiedottein
- musiikkilukion turvallisuus- ja pelastussuunnitelma sisältäen ylioppilaskirjoitusten pelastussuunnitelman, kriisiviestintäsuunnitelman, tapaturmien ehkäisy- ja ensiapuohjeet, koulukiusaamisen ja häirinnän estostrategiat, Taiteiden yö -tapahtuman pelastussuunnitelman
- musiikkilukion opinto-opas (tiedote Wilmassa)
- musiikkilukion järjestyssäännöt (tiedote Wilmassa)
- musiikkilukion vastuullinen opiskelu -ohjeistus (tiedote Wilmassa)
- musiikkilukion turvallisen tilan periaatteet (tiedote Wilmassa)
- musiikkilukion etiketti (hyvät tavat ja toisten huomioiminen) (tiedote Wilmassa)
- musiikkilukion opetussuunnitelma (musiikkilukion kotisivuilla)
- kouluruokailun järjestäminen ruokalistoineen, erityisruokavaliointineen ja kyselyineen

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoiltoryhmä:

- koordinoi ja kehittää keskusteluillaan ja huomioillaan lukion opiskeluhoiltoa
- arvioi vuosittain opiskeluhoillon toimivuutta
- tukee arjen huolenpidon toteuttamista
- kokoontuu kaksi kertaa lukukaudessa, kokouskäytännöt sovitaan monialaista työtä tukeviksi
- päättää kokousajat lukuvuoden alussa koko kaudelle
- dokumentoi ryhmässä käsitellyt asiat ennalta sovitulla tavalla
- jalkautuu tarvittaessa keskustelemaan opiskelijoiden kanssa
- nimeää opiskeluhoiltoryhmän jäsenille tarvittaessa omat ”kummiryhmät”
- ideoi ja järjestää musiikkilukion arkeen sopivia tapahtumia ja teemapäiviä, joissa opiskeluhoito ja sen toimijat tulevat tutuiksi.
- jokaisella musiikkilukion opiskelijalla, huoltajalla, henkilöstöön kuuluvalla ja opiskeluhoiltopalvelujen työntekijällä on mahdollisuus tuoda haluamiaan asioita ryhmän käsittelyyn
- tarvittaessa yhteisölliseen opiskeluhoilton osallistuvat nuorisotoimen, lastensuojelun, erikoissairaanhoidon ja poliisin yhteistyötahot

Arjen huolenpito kuuluu musiikkilukion henkilökunnan jokapäiväiseen toimintaan edellä lueteltujen ohjeiden mukaisesti. Opiskeluhoiltotyö on opettajan perustyötä. Toiminnassa korostuu vuorovaikutuksen laatu, joka merkitsee opiskelijan aitoa kohtaamista ja kuulemistä. Hyvinvointia vahvistaa myönteinen ja kannustava palaute, opettajan tarjoamat tukitoimet ja opiskelijan ohjaaminen hänelle sopivien tukitoimien piiriin. Tärkeää on huolen puheeksi ottaminen, koska usein pelkkä keskustelu riittää opiskelijan tilanteen korjaamiseen. Yhteistyössä huoltajien kanssa selvitetään opiskelijan tilannetta ja sovitaan tarvittavista tukitoimista. Opettaja on avaintoimija opiskelijan tai ryhmän tuen tarpeen varhaisessa tunnistamisessa ja tuen tarjoamisessa. Koulutuksen järjestäjä varmistaa lukion opetus- ja muun henkilöstön riittävän perehdytyksen yhteisölliseen työhön. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoiltopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Huoltajien osallisuus opiskeluhoiltoryhmässä on yhteisön hyvinvoinnin vahvistamista. Huoltajat seuraavat nuorensa opiskelua kodin näkökulmasta ja havaitsevat nuorten elinympäristössä asioita,

joita koulussa ei välttämättä huomata. Musiikkilukiossa huoltajien osallisuus opiskeluhuoltoryhmässä on yleensä edustuksellista, mutta voi tarvittaessa liittyä oman lapsen ryhmässä tapahtuvaan yleiseen käsittelyyn.

Yhteisölliseen opiskeluhuoltoon kuuluu yleisenä osana yhteistyö oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden edistämiseksi. Oppilaitoksen yhteistyökumppanina toimii ympäristöterveydenhuolto. Osa yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä on tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen. Tämä huomioidaan lukion järjestyssäännöissä ja vastuullisen opiskelun -ohjeissa.

Oppivelvollisuuden laajetessa on opintojen edistymisen seurantaan liittyen selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys, varsinkin jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa tai hänen opintojensa edistyminen on puutteellista. Tarvittaessa oppivelvollinen on ohjattava hakeutumaan tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin (sosiaali- ja terveyspalvelut, nuorisotoimen palvelut, kuntoutuspalvelut) ja/tai koulutuksen järjestäjän on yhdessä oppivelvollisen huoltajan kanssa selvitettävä mahdollisuudet suorittaa opintoja muissa oppimisympäristöissä tai hakeutua muuhun koulutukseen (esimerkiksi työpajatoiminta oppimisympäristönä). (OVL 1214/2020, 12§.)

Oppivelvollisuuden suorittamiseen liittyvät keskustelut käydään moniammatillisesti opiskelijan ja huoltajan näkemykset huomioiden. Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18§). Oppivelvollisuuteen liittyvissä kurinpitotoimissa (puhuttelu, varoitukset, erottaminen tai eronneeksi katsominen) otetaan huomioon opiskelijan ja huoltajan riittävä kuuleminen, mutta toisaalta oppivelvollisuuslain (OVL) vaatimukset. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (LL 714/2018, 42§ 1 mom., muutettu lailla 165/2022.) Kurinpitotoimesta on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi oppilaitoksen hyvinvointialueen sosiaalihuollon kyseiseen toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. (LL 714/2018, 42§ 1 mom., muutettu lailla 165/2022.)

Yksilöllisen opiskeluhuollon toimintatavat – moniammatillinen asiantuntijaryhmä (ATR)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, joka toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5§). Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta, oppimista ja ehkäistään ongelmia varhaista tukea tarjoten.

Yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa tai moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä (OHL 1287/2013, 14§). Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (LL 714/2018 58§ ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.). Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18§). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (esimerkiksi tietosuojalaki 1050/2018).

Yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon kuuluvat opiskelijalle annettavat opiskeluterveydenhuollon palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa tai opiskelijaryhmää koskevan

monialaisen opiskeluhuollon palvelut. Myös opiskeluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset ja muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa.

Tavoitteena yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa on seurata ja edistää opiskelijan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Opiskelijoille halutaan turvata varhainen tuki ja ongelmien ehkäisy. Sekä oppilaitoksen arjessa että opiskeluhoitoa tuen rakentamisessa otetaan huomioon opiskelijan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet.

Moniammatillinen opiskeluhoitoa asiantuntijaryhmä (ATR):

- perustetaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tueksi Wilman suostumuslomakkeita käyttäen
- ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoitoa edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu tai jolle opiskelija tai hoitaja on tuonut asian tietoon. Ryhmän kokoonpano vaihtelee
- asiantuntijat nimetään vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen hoitajansa suostumuksella
- asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön
- ryhmässä käsitellään yksittäistä opiskelijaa/yksittäisiä opiskelijoita koskevia asioita
- asian käsittelystä laaditaan Wilmaan opiskeluhoitokertomus oppilas- ja opiskelijahoitolain ja tietosuojalain edellyttämällä tavoilla
- kaikki yhteistyö tähtää opiskelijan edun mukaiseen toimintaan. Kaikilta osin toiminnassa pidetään huoli siitä, että opiskelijalle ja hoitajille ilmaistaan kyllin selkeästi yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön tavoite ja sitä seuraavat toimet. (OHL 1287/2013.)

NIVELVAIHEYHTEISTYÖ JA TIETOJEN SAANTI

Nuoren siirtyessä seuraavalle kouluasteelle tai toiseen kouluun, on erittäin tärkeää, että tarpeellinen tieto henkilökohtaisista tuen tarpeista ja opetusjärjestelyistä siirtyy oppijan mukana. Tarkoituksena on huolehtia siitä, että aloitettu ja hyväksi havaittu tukitoimi säilyy niin pitkään kuin on tarvetta.

Oppivelvollisen on perusopetuslaissa tarkoitetun perusopetuksen oppimäärän suoritettuaan suoritettava lukiolaissa (714/2018) tarkoitettua lukiokoulutuksen oppimäärää taikka ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammatillista perustutkintoa tai ammattitutkintoa. Oppivelvollinen voi suorittaa myös ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tarkoitettua ylioppilastutkintoa. (OVL 1214/2020, 4§.)

Oppivelvollisen on hakeuduttava 4§:ssä tarkoitettuun koulutukseen ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä (OVL 1214/2020, 10§). Perusopetuksen järjestäjän tehtävänä on ohjata ja valvoa, että sen oppilaana oleva oppivelvollinen täyttää säädetyn hakeutumisvelvollisuutensa (OVL 1214/2020, 11§). Jos oppivelvollinen ei aloita 4§:ssä tarkoitettua koulutuksessa, hakeutumisvelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuussa olevan tahon on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä ilmoitettava oppivelvollisen hoitajalle ja muulle lailliselle edustajalle, ettei oppivelvollinen suorita oppivelvollisuuttaan (OVL 1214/2020, 11§).

Oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavastuussa olevalla koulutuksen järjestäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada oppivelvollisuuslaissa säädettyjen tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppivelvollisen hakeutumisesta, opiskelupaikan saamisesta ja

opiskelupaikan vastaanottamisesta sekä opintojen aloittamisesta ja keskeyttämisestä sekä oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä toiselta koulutuksen järjestäjältä tai kunnalta.

Koulutuksen järjestäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tässä laissa tarkoitettuun maksuttomaan koulutukseen liittyvien tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskelijan oppivelvollisuudesta ja aiemmista opinnoista sekä niiden keskeyttämisestä toiselta koulutuksen järjestäjältä tai ohjaus- ja valvontavastuussa olevalta kunnalta.

Oppivelvollisen siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. (OVL 1214/2020, 23§.)

OPISKELUHUOLLON VUOSISUUNNITELMA

Edellisen lukuvuoden kevät ja sitä seuraava kesäaika ja uuden lukuvuoden alku

Keväällä rehtori, opinto-ohjaaja ja musiikkitutorit haastattelevat musiikkilinjalle pyrkivät hakijat. Yleislinjalle hakeva voi osallistua haastatteluun halutessaan. Haastattelun painopiste on musiikin harrastuneisuuden ja opiskelumotivaation kartoittamisessa. Haastattelijan tukena ovat teemakysymykset ja opiskelijan ainevalintakortit (yleis- ja musiikkiopintojen ainevalintakortit). Huoltajat voivat tarvittaessa osallistua haastatteluun. Hakijat täyttävät ennen musiikkilinjan haastatteluun saapumistaan musiikkilukion kotisivuilla sijaitsevan hakijan ennakkotietolomakkeen. Myös yleislinjalle hakevilla on mahdollisuus ennakkotietolomakkeen täyttämiseen. Ohjeet hakemiseen löytyvät musiikkilukion kotisivuilta kohdasta ”Hakeminen”.

Kaustisen musiikkilukiossa musiikkipisteytyksen kriteerit ovat seuraavat (julkaistu myös kotisivuilla):

1–2 pistettä Hakijalla ei ole juurikaan aikaisempaa musiikkitaustaa, mutta opiskelijalla on haastattelutilanteen perusteella motivaatiota ja hyvät edellytykset suoriutua musiikkilukion musiikkiopinnoista.

3–4 pistettä Hakijalla on takanaan jonkin verran harrastuneisuutta musiikissa, kuten omatoimista soitinharjoittelua, valinnaismusiikkia koulussa, satunnaisia musiikkiryhmiä tms.

5–6 pistettä Hakijalla on takanaan henkilökohtaista syvempää harrastuneisuutta ja osaamista hieman pidemmältä ajalta, joka ilmeni pääsykokeessa musiikkinäytteiden tai todistuksien myötä.

7–8 pistettä Hakijalla on takanaan useiden vuosien pitkäjänteistä harrastamista ja monipuolista musiikkitaustaa, tavoitteellisen työskentelyn osoitukseksi todistuksia musiikkiopinnoista tai näytteitä musiikillisesta toiminnasta. Haastattelussa annetut musiikkinäytteet osoittivat harjaantuneita musiikillisia taitoja.

9–10 pistettä Hakijalla on takanaan useiden vuosien määrätietoinen, tavoitteellinen ja tuloksellinen musiikin opiskelu, josta dokumenttina todistuksia suoritetuista musiikkiopinnoista. Soitto- tms. musiikkinäytteet olivat korkeatasoisia.

Musiikkinäyte pääsykoetilanteessa on vapaaehtoinen, mutta suositeltava, sillä se antaa kuvan hakijan lähtötasosta ja valmiuksista. Musiikkinäyte voi olla soitto- tai laulunäytteen lisäksi myös tallenne verkossa. Musiikkinäytteet vaikuttavat pistemäärään kohottavasti.

Todistukset aiemmista musiikkiopinnoista todentavat aikaisemman ohjatun ja tavoitteellisen musiikinopiskelun sekä antavat osviittaa lähtötasosta musiikin hahmotusaineiden opintoihin. Myös omatoiminen musiikkiharrastus voi olla korkeatasoista ja tavoitteellista ja voi ilmetä monin eri muodoin. Oleellista on, että aikaisempi harrastuneisuus tulee osoitetuksi pääsykoetilanteessa.

Kevätlukukauden lopussa opettajakunta, opiskelijakunnan hallitus ja opiskeluhuoltoryhmä arvioivat päättävän lukuvuoden osalta opiskeluhuollon toimivuutta lukuvuosikyselyssä. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa toiminnanarvioinnin puitteissa.

Lukuvuosi päättyy koko koulun yhteiseen koulukokoukseen, jonka herättämiä ajatuksia hyödynnetään uuden lukuvuoden suunnittelussa.

Musiikkilukion henkilöstö käy läpi periaatteet uusien opiskelijoiden vastaanottamisesta lukuvuoden alussa (ensimmäinen kouluviikko). Tavoitteena on sujuva lukuvuoden käynnistys koko koulun kannalta.

Rehtori pyytää osana opiskelupaikan vastaanottamista uusilta opiskelijoilta ja heidän huoltajiltaan ennakkotietoja opiskelijasta ja lukio-opintojen käynnistymisestä niin sanotussa kesäkirjeessä. Myös vanhempainyhdistys Musiikkilukion Tuki ry:n toiminnasta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille kesäkirjeessä. Koulukuraattori tutustuu saapuneisiin kesäkirjeisiin uuden lukuvuoden alkaessa. Koulukuraattori ja rehtorit pyytävät lukuvuoden alussa uusilta opiskelijoilta puuttuvat opiskeluhuollolliset tiedot.

Rehtori tiedottaa vartiointiliikkeelle koulutyön alkamisesta ja tehostetusta valvonnasta koulu- ja asuinympäristössä. Vartiointiliikkeen kanssa pidetään tarvittaessa yhteistyöpalaveri uutta lukuvuotta varten. Vartiointiliikkeen kanssa sovitaan abien mahdollisesta yöpymisestä koulun tiloissa penkkariaikana.

Koulukuraattori ja rehtori täsmentävät lukuvuotta varten opiskeluhuoltoa koskevan kokonaissuunnitelman. Wilman toimintakalenteri uudelle lukuvuodelle valmistuu lukuvuoden alkuun mennessä, viikoittain tarkentuen.

Jakso 1

Opettajien vesopäivänä käydään läpi opiskeluhuollon prosessit jakson 1 osalta, päätetään koulun käyntiin liittyvistä yhteisistä toimintatavoista ja periaatteista, joista tiedotetaan opiskelijoille tutorryhmissä. Kerrattavia ja tiedotettavia asioita ovat muun muassa:

- koulun järjestyssäännöt Wilmassa
- vastuullisen koulunkäynnin periaatteet (LL 714/2018, 30§)
- kodin ja koulun välinen yhteistyö
- Wilman aktiivinen käyttö (opiskelija, huoltaja, henkilökunta)
- minitutoritiimien työ ja merkitys
- huolen puheeksi ottaminen, toisten huomioiminen niin koulussa kuin vapaa-ajallakin
- pelastussuunnitelma
- arjessa selviäminen

Uusilta opiskelijoilta saadut kesäkirjeet annetaan soveltuvin osin tiedoksi opinto-ohjaajalle, tutoreille, erityisopettajalle, kouluterveydenhoitajalle ja tarvittavilta osin keittiöhenkilökunnalle (erityisruokavaliot). Opettajakunnalle tiedotetaan kesäkirjeiden keskeisimmät asiat veso-päivinä, esimerkiksi opetuksen erityisjärjestelyt, ja mahdolliset uusien opiskelijoiden lausunnot edellisestä koulusta.

Minitutorttiimissä sovitaan 5. jakson arviointien pohjalta ennakoivat ohjaustoimet (opinnoissa edistyminen) 2. ja 3. vuosikurssien opiskelijoille. Tuen tarpeet kartoitetaan.

Tutorit, 1. jakson opettajat, rehtori, apulaisrehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja koulukuraattori panostavat opiskelun käynnistymisen tukemiseen ja oppimisen ohjaamiseen. Uusia opiskelijoita voi olla myös muilla kuin ensimmäisellä vuosikurssilla, jolloin heidän ohjauksensa kuuluu tutorille, oppilaanohjaajalle ja tietyin osin kuraattorille. Tutorit toimivat lähiohjaajina ja tukihenkilöinä erityisesti sellaisille opiskelijoille, joiden opiskelujen käynnistyminen tarvitsee tukea. Yksilökeskusteluille on syytä varata aikaa heti opintojen käynnistyessä.

Henkilöstön tuella edistetään opiskelijan itsenäistymistä ja itseohjautuvuutta. Tavoitteena on opiskelijan autonomisen oppimisen tukeminen ("opettaja sparraajana" tai "pedagogisena henkarina").

Lukuvuoden alussa valitaan uudet opiskelijatutorit, joille opinto-ohjaaja ja jatkavat opiskelijatutorit esittelevät tutorin tehtävät (uusien opiskelijoiden ohjaus, kummiopiskelijatoiminta, lukiovieraiden vastaanottaminen yms.). Jatkavien opiskelijatutoreiden kokemuksen hyödyntäminen prosessissa on tärkeää. Mielekäästä on, jos opiskelija kykenee toimimaan opiskelijatutorina koko lukiopolkunsa ajan. Opiskelijat arvostavat opiskelijatutorien toimintaa. Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijatutoreita lukuvuoden tehtävissä (LOPS2021, OPO3-opintojakso).

Koulukuraattori käy yksilökeskustelut lukuvuoden alussa myös niiden opiskelijoiden kanssa, jotka ovat olleet hänen asiakkanaan edellisenä keväänä.

Erityisopettajan johdolla uusille opiskelijoille tehdään digilukitestit ensimmäisten viikkojen aikana. Erityisopettaja arvioi opiskelijoiden ohjaustarpeen uuden lukuvuoden alussa ja pitää yksilökeskustelut. Erityisopettaja tiedottaa erityisopetustilanteesta opettajille ja henkilökunnalle säännöllisin väliajoin, yleensä opettajainkokouksessa. Englannin kielessä järjestetään uusille opiskelijoille lähtötasotesti. Samoin voidaan toimia matematiikan oppiaineessa (matematiikkatestaus). Erityisopetus lukiossa, ks. nuorten ja aikuisten opetussuunnitelma kohta 4.2.Oppimisen tuki ja erityisopetus.

Musiikkitutorit tekevät musiikkilinjan opiskelijoille musiikkiopintojen lukuvuosisuunnitelman.

Rehtori ilmoittaa opiskeluhuoltoryhmän kokoontumisajat lukuvuoden ajalle.

Opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan Wilmassa, tutortunneilla, tutorkirjeissä ja huoltajille syksyn vanhempainilloissa (1. vuosikurssin huoltajilla on mahdollisuus kolmeen vanhempainiltaan lukuvuoden aikana, muiden vuosikurssien vanhemmilla kahteen vanhempainiltaan).

Jokainen opiskelija ja henkilökuntaan kuuluva tutustuu koulun pelastus- ja kriisisuunnitelmaan. Henkilöstön keskuudesta nimetään turvallisuusvastaavat (rehtori on aina turvallisuusvastaava I). Henkilöstö tutustuu lisäksi ylioppilaskirjoitusten pelastussuunnitelmaan. Poistumisharjoitukset pidetään syyslukukauden aikana koko koululle yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa.

Jakso 2

Minitutortimeissa arvioidaan opiskelun edistymistä. Tutorit esittelevät ryhmänsä opiskelijoiden opintojen edistymisen, jotta tuen tarpeita voidaan arvioida ("ollaankin herkästi kuulolla"). Ensimmäisen jakson arvioinnin jälkeen arvioidaan opiskelijoiden opiskelujen etenemistä ja päätetään tarvittavasta tuesta ja ohjauksesta. Pedagoginen suunnittelu taustalla jatkuu.

Tutorit aloittavat HOPS-keskustelut ja tuovat keskusteluiden tulokset minitutortimien käsiteltäviksi. Tutorit voivat laatia omia teemakysymyksiään oman ryhmänsä tarpeiden mukaan. Tavoitteena ovat yksilölliset opinpolut, joissa opiskelija tarpeineen tulee huomatuksi.

Aineenopettajat panostavat tutorien, oppilaanohjaajan ja erityisopettajan ohella oppimaan oppimisen tukemiseen opiskelupolun edetessä. Vastuun antaminen ja saaminen motivoivat opiskelijaa. Motivaatio syntyy tekemällä. Tukiopetusta tarjotaan harkinnan ja tarpeen mukaan, jotta kaikki pysyvät mukana.

Opiskelijahyvinvointikoordinaattoreista ja opettajajäsenestä koostuva hyvinvointitiimi tukee toiminnallaan opinnoissa jaksamista ja hyvää yhteishenkeä. Hyvinvointitiimi huolehtii jokaviikkoisesta arjen liikuntaohjelmasta. Liikkuva opiskelu jalkautetaan oppitunneille. Lukion liikuntavälineille on koululla oma varastonsa, josta välineet ovat helposti opiskelijoiden hyödynnettävissä.

Erityisopettaja varmistaa 2.–4. vuosikurssien opiskelijoiden tilanteet henkilökohtaisen ohjauksen avulla. Erityisopettaja ilmoittaa rehtorille Ylioppilastutkintolautakunnalle tarvittavista erityisjärjestelyanomuksista 2. jakson aikana ja ennen syksyn ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautumista.

Tutorit laativat syystiedotteen Wilmaan, jolloin kaikki alle 18-vuotiaiden huoltajat saavat sen tiedokseen. Huoltajia kannustetaan ottamaan tarvittaessa yhteyttä kouluun. Koko koulun yhteinen vanhempainilta järjestetään lokakuun lopulla, yleensä Taiteiden yö -tapahtuman yhteydessä. Taiteiden yö -tapahtuma on koko koulun yhteisöllinen ponnistus.

Jakso 3

Ylioppilastutkintotulokset saapuvat koululle ja opiskelijat ilmoittautuvat kevään ylioppilastutkintoon. Opinto-ohjaaja, tutorit ja rehtori ohjaavat opiskelijoita ylioppilaskirjoitussuunnitelman laatimisessa.

Rehtori varmistaa erityisopettajan kanssa erityisjärjestelyjä edellyttävät ilmoittautumiset Ylioppilastutkintolautakunnalle.

Erityisopettaja käy yksilökeskustelut EO-opiskelijoiden kanssa. Päätetään mahdollisista yksilötestauksista.

Tutorit käyvät jouluun mennessä HOPS-keskustelut ja varmistavat opiskelijoiden hyvinvointiin sekä yksilölliseen osaamiseen ja itseohjautuvuuden edistymiseen liittyviä asioita yksilökeskusteluissa. Taideyliopistojen haku alkaa 3. jakson aikana tammikuussa.

Musiikkitutorit koordinoivat musiikin opintoja (MU1-opintojakso hajautettuna läpi lukuvuoden).

Minitutortimeissa arvioidaan opiskelijoiden etenemistä opinoissa ja tuen tarpeita seurataan. Pyritään tarvittaessa pedagogisten ratkaisuiden löytämiseen.

Tutorryhmissä arvioidaan opiskelijoiden yleistä jaksamista ja kannustetaan säännölliseen opiskeluun ja opintojen aikatauluttamiseen. Koulukuraattorilta saa apua opintojen aikatauluttamiseen.

Tulevan lukuvuoden työpäivät sovitaan.

Jakso 4

Tutorryhmissä jatketaan opintojen suunnittelua, jotta opinnot etenisivät mahdollisimman hyvin. Jaksoon sisältyy paljon opiskelijoita osallistavia tapahtumia, muun muassa potkijaiset, penkkarit, vanhojen tanssit, ylioppilaskirjoitukset ja musikaaliproduktio.

Tutorit käyvät kevään HOPS-keskustelut.

Minitutortimeissa arvioidaan opiskelijoiden opintojen etenemistä ja seurataan tuen tarpeita. Pyritään tarvittaessa pedagogisten ratkaisuiden löytämiseen. Tutorien minitutorraportit rehtorille, apulaisrehtorille, opinto-ohjaajalle ja koulukuraattorille. Tarvittaessa myös erityisopettajalle.

Varaudutaan ennakoiden opiskelijan kannalta tulevaan: seuraavan lukuvuoden suunnittelu ja jatko-opintosuunnitelmat.

Seuraavan lukuvuoden opintotarjotin avautuu valintoja varten.

Rehtori tilaa seuraavan lukuvuoden lukiolaiskannettavat yhteishaun hakijamäärän mukaan.

Erityisopettaja ohjaa niitä ylioppilaskirjoituksiin valmistautuvia opiskelijoita, jotka tarvitsevat erityisjärjestelyjä.

Tutorit laativat huoltajille kevätkirjeen Wilman kautta, jotta kodin ja koulun välinen yhteistyö pysyy yllä. Huoltajia kannustetaan seuraamaan Wilmaa ja ottamaan tarvittaessa yhteyttä tutoriin tai opettajiin. Huoltajia kutsutaan mukaan koulun järjestämiin tilaisuuksiin, kuten musikaaliin ja bändikonsertteihin.

Jakso 5

Erityisopettaja arvioi EO-opiskelijoiden tilanteen lukuvuoden päätteeksi ja sopii seuraavan lukuvuoden toimista. Lukuvuoden aikainen yhteistyö konsultoivan erityisopettajan kanssa arvioidaan, mikäli tätä toimintaa on ollut.

Opintotarjotin tulevan lukuvuoden valintoja varten sulkeutuu kevätlukukauden lopuksi.

Opiskeluhoultoryhmä (OHR) arvioi lukuvuoden toiminnan ja laatii alustavan suunnitelman seuraavan lukuvuoden ajalle. OHR-ryhmä arvioi koko opiskeluhoollon prosessia ja tekee tarvittavat muutokset.

Rehtori valmistelee apulaisrehtorin kanssa lukuvuosikertomuksen.

Rehtori valmistelee tulevan lukuvuoden toimintakalenterin ja opettajien työjärjestykset.

Rehtori lähettää ylioppilaskirjoitusilmoittautumiset Ylioppilastutkintolautakuntaan.

Rehtori tilaa tulevan lukuvuoden oppimateriaalin yhteistyössä koulusihteerin kanssa.

Rehtori valmistelee opinto-ohjaajan kanssa tulevan lukuvuoden 1. jakson OPO1-opintojakson sisällön ja sopii siihen liittyvät ammattivierailut (koulupoliisi, kouluterveydenhoitaja, etsivä nuorisotyö, seurakunnan nuorisotyö, paikalliset yhdistykset jne.).

Rehtori järjestää eri oppiaineiden aineryhmäpalaverit, joissa kerrataan kulunut lukuvuosi ja suunnitellaan uutta lukuvuotta. Ennakoiva suunnittelu on opiskelijoiden etu.

Koulukuraattori sopii tarvittaessa opiskelijoiden kanssa kesäloman toimista ja tulevan lukuvuoden alusta. Opiskelija sopii aineenopettajien kanssa kesän aikana tehtävistä itsenäisistä suorituksista (itsenäisen suorituksen -lomake).

Tutor keskustelee ryhmänsä kanssa kesäsuunnitelmista ja tulevasta lukuvuodesta.

Koko koulun yhteisessä koulukokouksessa viimeisellä työviikolla arvioidaan mennyttä lukuvuotta ja suunnitellaan sen pohjalta tulevaa lukuvuotta.

KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ KYSYMYKSIÄ

Kaustisen musiikkilukion opetuskieli on suomi. Musiikkilukioon siirtymisen nivelvaiheessa kartoitetaan opiskelijan äidinkieli. Mikäli opiskelijan äidinkieli on muu kuin suomi, hänen opinto-ohjelmansa suunnitellaan yksilöllisesti, jotta opiskelu musiikkilukiossa mahdollistuu tarkoituksenmukaisesti. (LL714/2018, 13§, 14§.)

Opinto-ohjelman ohjauksesta vastaavat tutor ja opinto-ohjaaja. Ohjaukseen sisältyy myös ylioppilaskirjoitussuunnitelma. Rehtorin kanssa varmistetaan tarvittavat tiedot Ylioppilastutkintolautakunnalle hyvissä ajoin opiskelijan ylioppilaskirjoitusaikataulu huomioiden.

Opiskelijan vieraskielisyys ja mahdollisesti erilainen opinto-ohjelma tiedotetaan opiskelijan opettajille. Laaditusta yksilöllisestä opinto-ohjelmasta tiedotetaan myös opiskelijan huoltajille.

Opiskelijan oppimisen tuki järjestetään yhteistyössä opiskelijan kanssa. Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Kaustisen musiikkilukiossa rehtori selvittää sivistysjohtajan tuella vieraan kielen opetuksen järjestämisen yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena (neuvottelut koulutuksen järjestäjien välillä).

KOULUTYÖHÖN LIITTYVÄ OHJEISTUS

Koulutyön järjestyssäännöt

Musiikkilukio on laatinut oppilaitokseensa sopivat asianmukaiset järjestyssäännöt ja toimet. Kaustisen musiikkilukion järjestyssääntöjen tavoitteena on varmistaa jokaiselle turvallinen ja viihtyisä oppimisympäristö. Yhteiseen hyvinvointiin vaikutetaan myönteisellä toiminnalla ja hyvällä,

toiset huomioivalla käyttäytymisellä. Järjestyssäännöt ohjaavat päivittäistä toimintaa työyhteisössä, koulun tiloissa ja koulun ulkopuolella annettavassa opetuksessa.

Kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja yleiset oikeusturvaperiaatteet huomioiden. Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. (LL 714/2018, 42§ 1 mom., muutettu lailla 165/2022.)

1. Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta kaikkina koulun työpäivinä.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, mikäli hänelle ei ole myönnetty siitä vapautusta.

Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.

2. Päivittäinen työskentely

Musiikkilukion päivittäiset opetuspaikat ovat musiikkilukiorakennus, keskuskoulu 7–9, keskuskoulu 1–6 (ruokala) ja urheilutalo (UT). Lisäksi musiikkilukio käyttää kunnan yleisiä liikunta-alueita. Opetusta ja tilaisuuksia järjestetään myös Kansantaiteenkeskuksessa (KTK). Opetusta voidaan järjestää myös muulla työsuunnitelmassa erikseen mainitulla ja hyväksytyllä tavalla. Opiskeluun liittyvistä tutkimusretkistä, opintomatoista ja vierailuista tehdään kirjaukset lukuvuosisuunnitelmaan. Musiikkilukion piha-alueilla ja paikoitusalueilla noudatetaan yleisiä järjestys- ja liikennesääntöjä.

Oppituntien aikataulu ja muu koulun aikatauluihin sidottu toiminta ilmenee lukuvuoden työjärjestyksestä sekä Wilman toimintakalenterista. Toimintakalenterista ilmenee lukuvuoden jaksotus, merkittävimmät tapahtumat, aamunavaukset, uusintakoepäivät, arviointiaamut, jaksoarvioinnin valmistuminen, opintotarjottimen avautuminen ja sulkeutuminen sekä ylioppilaskirjoitus- ja valmistumisasiat. Musiikkilukio noudattaa lukuvuosisuunnitelmassa hyväksyttyä lukuvuosiaikataulua työ- ja loma-aikoihin.

3. Poissaolot ja myöhästymiset

Kaustisen musiikkilukiossa poissaoloja seurataan ja niihin puututaan jämäkästi. Lukiossa on käytössä Wilma-tietojärjestelmän Noti-palvelu, jonka avulla poissaoloja on sujuvaa seurata.

Kaustisen musiikkilukio pitää tärkeänä opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämistä ja seuraamista.

Musiikkilukion moniammatillisen tiimin tehtäviin kuuluu tukea ja seurata opiskelijan jaksamista, opinnoissa selviytymistä ja selvittää syitä toistuville poissaoloille.

Musiikkilukion opintojaksopoissaolojen liikennevalojärjestelmä:

Musiikkilukiolla on otettu poissaolojen suhteen käyttöön ns. liikennevalojärjestelmä, jossa **opintojakson** suoritus katkeaa kaikissa oppiaineissa 6 selvittämättömän poissaolon jälkeen. Jos opiskelijalla on enemmän kuin 3 poissaoloa opintojaksolta, hänen tulee tarkistaa, että kaikki poissaolot on selvitetty ja ottaa yhteyttä opintojakson opettajaan, joka harkitsee, onko opintojakson suorittamista mahdollista jatkaa. Poissaolot on syytä selvittää Wilmassa aina viipymättä ja asianmukaisesti. Nämä hälytysrajat koskevat kaikkia oppiaineita yhteisesti. Musiikin yksilöopetuksessa säilyy kahden luvattoman poissaolon raja.

Yksittäisissä tapauksissa opiskelijalla voi olla *terveydellisistä syistä* lupa poissaoloon oppitunneilta useammin kuin poissaolokäytännöt edellyttävät. Tällöinkin poissaolot kannattaa selvittää Wilmassa viipymättä, jotta koululla on oikeanlainen tieto opiskelijan tilanteesta.

Jos opiskelija sairastuu koulupäivän aikana tai hänellä on jokin muu pakottava syy, hän voi poistua koulusta tutorin, opettajan, rehtorin tai kouluterveydenhuollon luvalla. Opiskelijan tulee varmistaa ennen poistumista lupa tutorilta. Tutor myöntää luvan poissaoloon enintään 7 päiväksi. Opiskelija kysyy luvan hyvissä ajoin ja varmistaa asian Wilman kautta. Alaikäisen poissaolo edellyttää huoltajan lupaa, esimerkiksi Wilman kautta. Rehtori myöntää luvan opiskelijan poissaoloon, mikäli poissaolo on 7 vuorokautta pidempi.

Lomamatkat ym. tulee ensisijaisesti sijoittaa koulun loma-aikoihin (syysloma, talviloma jne.).

Jos opiskelijalle kertyy runsaasti poissaoloja opintojaksolta, on parempi suorittaa se kokonaan uudelleen. Opintojakson poissaolorajat tukevat viime kädessä opiskelijan opinnoissa etenemistä ja kannustavat häntä ottamaan vastuuta opinnoistaan.

Opintojakson keskeytyminen ei ole "väylä" opintojakson suorittamiseen itsenäisesti. Opintojakson suorittamisesta itsenäisesti neuvotellaan edelleen aineenopettajan kanssa ja rehtorin luvalla. Itsenäistä suorittamista harkitaan, jos opiskelijalla on lukujärjestyksessä päällekkäisyys, joka aiheuttaa esteen tai hidasteen opintojen edistymiselle. Myös terveydelliset syyt saattavat vaikuttaa siihen, että itsenäistä suorittamista harkitaan.

Musiikkilukion opiskelijan varhaisen tuen ja puuttumisen malli (VARTU-malli):

Sallitaan 5 poissaoloa (koulun työpäiviä) täysi-ikäisen opiskelijan omalla ilmoituksella ennen kuin tutor ottaa yhteyttä kouluterveydenhoitajaan ja tarvittaessa myös koulukuraattoriin. Alaikäisen opiskelijan poissaolot ilmoittaa aina huoltaja. Alaikäinen voi terveyssyistä olla huoltajan ilmoituksella poissa 1–3 päivää. Huoltaja ilmoittaa alaikäisen opiskelijan poissaolosta tutorille päiväkohtaisesti. Oppivelvollisuuslain mukaisesti koululla on oltava tieto opiskelijan olinpaikasta koulupäivän aikana. Mikäli opiskelija sairastaa huoltajansa luona, huoltajan viesti tutorille riittää myös yli kolmen päivän poissaoloissa. Oppivelvollisuuslain mukaisesti huoltaja valvoo oppivelvollisuuden suorittamista, koulussa käyntiä sekä läsnä- ja poissaoloja.

Mikäli tutor/opettaja/rehtori katsoo, ettei täysi-ikäisen opiskelijan sairauspoissaololle ole perustetta, hän voi ohjata opiskelijan kouluterveydenhoitajan vastaanotolle eli pyytää opiskelijaa olemaan yhteydessä kouluterveydenhoitajaan. Tällöin opiskelijan on mentävä käymään kouluterveydenhoitajan tai muun terveydenhuollon ammattilaisen vastaanotolla, eikä hän enää voi ilmoittaa poissaolostaan omalla ilmoituksella Wilma-viestinä kouluterveydenhoitajankaan suuntaan.

Yhteydenotot tapahtuvat tällöin vain paikan päällä käymällä (aamunvastaanottoajat) tai varaamalla ajan kouluterveydenhuollosta. Jos opiskelija on kouluterveydenhoitajan vastaanotolle mennessään sairas, hän menee vastaanotolle kasvomaskein kanssa. Kasvomaskeja opiskelija saa tarvittaessa koululta.

Opiskeluhoitoryhmän moniammatillinen tiimi kokoontuu, mikäli opiskelijan tilanne sitä vaatii (kaikki opiskelijat), esimerkiksi pitkittyneet tai lukuisat luvattomat ja selvittämättömät poissaolot. Tutor/opinto-ohjaaja/rehtori tai opiskeluhoitoryhmän jäsen kutsuu tarvittaessa moniammatillisen tiimin paikalle. Alaikäisten opiskelijoiden kohdalla huomioidaan oppivelvollisuuslain mukaisesti huoltajat.

Tutor voi käynnistää opiskelijan kanssa (kaikki opiskelijat) varhaisen tuen keskustelun (VARTU), jos hän on huolissaan opiskelijan jaksamisesta ja poissaoloista. Tutorilla on keskustelun tueksi saatavilla lukiolta VARTU-lomake. Myös moniammatillinen tiimi tukee tutorin työtä. Alaikäisten opiskelijoiden kohdalla huomioidaan oppivelvollisuuslain mukaisesti huoltajat.

Terveystieteiden avoin vastaanotto on päivittäin (ma-pe) klo 8.00–8.45 välisenä aikana. Edellä mainittuna aikana opiskelija voi tulla käymään ilman ajanvarausta. **Muina aikoina käynnit tapahtuvat vain ajanvarauksella, lukuun ottamatta äkillisiä tapaturmia.** Viikkotiedotteessa ilmoitetaan, mikäli avoin vastaanotto ei jonakin päivänä toteudu. Halutessaan opiskelija voi varata terveydenhoitajalta pidemmän vastaanottoajan Wilma-viestillä. Hätätilanteissa soita 112.

Mikäli työjärjestyksen mukaista opetusta ei äkillisesti kyetä syystä tai toisesta järjestämään, opiskelijat pysyttelevät siinä opetustilassa, jossa heillä on merkittyä opetusta, ja yksi opiskelijoista käy tiedustelemassa toimintatapaa rehtorilta tai toiselta opettajalta. Yleensä työjärjestysmuutoksista tiedotetaan ja sovitaan ennakolta, jolloin opiskelijoilla on ennakolta tieto toiminatavoista.

Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle erityisestä syystä myönnetä suoritusaikaan pidennystä. Opiskelija, joka ei ole suorittanut lukion oppimäärää ko. ajassa, katsotaan eronneeksi. Eronneeksi katsotaan myös sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja (LL 714/2018, 24§).

4. Päihteet ja vaaralliset aineet

Alkoholipitoisten juomien, muiden päihteiden sekä huumeiden tuonti koulualueelle ja koulun tilaisuuksiin on kielletty. Samoin on kielletty vaarallisten esineiden kuten veitsien, ampuma-aseiden, voimakkaiden laserosoittimien tai vastaavien esineiden tuonti. Kouluyhteisön jäsen ei saa esiintyä alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena koulun alueella, eikä koulun tilaisuuksissa.

Tupakointi on kielletty perusopetusta, ammatillista koulutusta ja lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa sekä niiden käytössä olevilla ulkoalueilla (Tupakkalain 12 §:n 1 momentti 2 kohta). Tupakointi ja nuuskan käyttö on kielletty myös koulun ulkopuolella järjestettävien oppituntien aikana.

5. Turvallisuus

Poistumistiet opetustiloista on merkitty ja poistumisharjoitukset pidetään säännöllisesti lukuvuoden alussa. Koulun pelastussuunnitelmassa ohjeistetaan toiminta hätätilanteessa.

Tapaturman tai muun poikkeustilanteen sattuessa siitä ilmoitetaan viipymättä rehtorille, turvallisuusvastaavalle, opettajalle ja soitetaan hätänumeroon 112 ja annetaan mahdollisuuksien ja ohjeiden mukaan tarvittava ensiapu. Samoin toimitaan myös, mikäli koulurakennuksesta tai koulun alueelta tavataan selkeästi poikkeavalla tavalla käyttäytyvä henkilö, joka tarvitsee ulkopuolista apua ja joka käytöksellään vaarantaa itsensä tai muiden turvallisuuden.

Kulkuvälineet asetetaan niille varatuille paikoille. Pääsisäänkäynneissä on tiedot valvontakamerasta ja vartioinnista.

Mikäli koulun laitteissa tai tiloissa on turvallisuuspuutteita, tulee niistä välittömästi ilmoittaa koulun henkilökunnalle.

6. Työrauhan ylläpitäminen

Opiskelijalla on oikeus musiikkilukion tilojen, laitteiden ja soittimien käyttöön sopimusten mukaan ja järjestyssääntöjä noudattamalla. Opiskelijan on huolehdittava omien laitteiden ja soittimien turvallisesta säilyttämisestä. Opiskelijan on pyydettävä asianomaisen henkilön lupa laitteiden lainaamiseen. Opiskelija on velvollinen korvaamaan tahallisesti tai varomattomuuttaan koulun tai toisen kouluyhteisön jäsenen omaisuudelle aiheuttamansa vahingon.

Kaustisen musiikkilukion järjestyssääntöihin, luku 5.4., on opettajainkokouksessa 6.2.2018 lisätty kohta, jonka mukaan ulkopuolisista vieraista musiikkilukion tiloissa on aina ilmoitettava rehtorille tai apulaisrehtorille. Periaatteena on, että musiikkilukion tiloissa eivät iltaisin tai viikonloppuisin saa viettää aikaa ulkopuoliset henkilöt. Jos tähän ilmenee tarvetta, asiasta on sovittava etukäteen rehtorin tai apulaisrehtorin kanssa, joilla ovat vierailijoiden nimet tiedossa.

Kouluyhteisön jäsenten on huolehdittava siitä, että koulu ja sen ympäristö säilyvät siisteinä. Sekä sisällä että ulkona roskat on lajiteltava ohjeiden ja määräysten mukaan roskakoreihin ja -laatikkoihin. Suositus on, että kouluyhteisön jäsenet käyttävät sisäjätkineitä lukion tiloissa.

Opiskelija voi käyttää omia mobiililaitteitaan koulun langattomassa verkossa. Oppitunneilla matkapuhelinta ja/tai älylaitteita pidetään laukussa tai repussa. Omien mobiililaitteiden käyttö ei saa häiritä opetus-/ohjaustilannetta. Mobiililaitteiden käyttö ja hallussapito koetilanteissa on järjestyssääntöjen mukaisesti ehdottomasti kielletty, ellei asiasta ole annettu muuta ohjetta ko. kokeen osalta. Kouluyhteisön jäsenet eivät saa julkaista toisesta henkilöstä otettua valokuvaa, videota tai äänitettä ilman tämän lupaa internetissä, sosiaalisessa mediassa tai muussa julkisessa paikassa.

Kouluyhteisön jäsenien tulee ottaa huomioon toiset kouluyhteisön jäsenet käyttäytymällä hyvien tapojen mukaisesti. Kouluyhteisön jäsenten tulee asiallisella ja rauhallisella käyttäytymisellään pyrkiä edistämään koulun työrauhaa.

Opiskelijalla on oikeus ja velvollisuus käyttää monipuolisia lähteitä opiskelussaan. Opiskelija ei saa kopioida tekstiä suoraan lähteestä ja hänen on liitettävä asianmukainen lähdeluettelo töihinsä (ns. plagiointisääntö). Tekoälyn käytöstä opiskelussa on olemassa oma ohjeistuksensa. Opetushallitus on antanut tekoälyn käytössä oman ohjeistuksensa.

Opiskelijaa voidaan rangaista, jos hän rikkoo järjestyssääntöjä tai muuten käyttäytyy epäasiallisesti, sopimattomasti tai vilpillisesti. Koulun oikeus käyttää rankaisuvalltaa rajoittuu tapauksiin, jolloin rikkomus on tehty koulussa tai koulunkäyntiin välittömästi liittyvissä olosuhteissa kuten koulun käyttämällä alueella tai koulun järjestämissä tilaisuuksissa.

Vastuullisen opiskelun ohjeistus Kaustisen musiikkilukiossa

Musiikkilukio on opiskelijan työpaikka. Työhön osallistutaan työjärjestyksen mukaisesti. Poikkeamissa kuten poissaoloissa ja myöhästymisissä jokaisen opiskelijan on toimittava oma-aloitteisesti seuraavien ohjeiden ja hyvien tapojen mukaisesti. Säädökset ja määräykset ovat lukiolaissa, lukioasetuksessa, koulun järjestyssäännöissä ja opetussuunnitelmassa.

Kaustisen musiikkilukiossa käytetään poissaolojen seurantaan Wilma-järjestelmää. Se mahdollistaa poissaolojen ja opintomenestyksen reaaliaikaisen seurannan tutoreille, aineenopettajille, rehtorille, apulaisrehtorille, kuraattorille, opiskelijalle itselleen sekä huoltajille. Wilma-tunnukset jaetaan opintojen alkaessa opiskelijoille ja kaikille alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajille. Wilma toimii myös nopeana yhteydenpitokanavana henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien välillä.

Kaustisen musiikkilukiossa toteutetulle poissaolojen seurannalle luo oman erityistarpeensa se, että suuri osa opiskelijoista on alaikäisiä ja muualla kuin kotonaan asuvia. Oman lisänsä tuo musiikkilukion luonne erityistehtävälukiona, jonka mukaisesti opiskelijat jakavat aikaansa perinteisen lukio-opiskelun lisäksi soittotuntien ja erilaisten esiintymisten ja konserttien kanssa.

Kun poissaolo (esim. perhejuhla, muu välttämätön oma meno) on tiedossa ennakoon:

Opiskelija kysyy luvan poissaoloa varten tutorilta hyvissä ajoin (esimerkiksi 3 päivää aikaisemmin). Tutor voi myöntää luvan 1–7 päivän poissaololle. Jos poissaolo on tätä pidempi, lupa on kysyttävä koulun rehtorilta. Alaikäisillä opiskelijoilla poissaololuvan myöntäminen edellyttää huoltajan hyväksyntää. Huoltaja voi pyytää lupaa opiskelijan poissaololle esimerkiksi Wilman kautta.

Jos tutor tai rehtori myöntää luvan poissaololle, hän merkitsee kyseiset päivät Wilmaan opiskelijan kohdalle merkinnällä ”muu hyväksytty”. Tämä merkintä näkyy myös tuntiopettajille, joille tieto opiskelijan poissaolosta näin automaattisesti välittyy. Opiskelijan ei siis tarvitse kysyä lupaa poissaololle enää erikseen tuntiopettajalta, mutta opiskelijan vastuulla on sopia opettajien kanssa etukäteen, kuinka hän korvaa poissaolonsa aikaiset tehtävät ja varmistaa opetuksessa mukana pysymisen.

Kun poissaolo (esim. sairastuminen) ei ole tiedossa ennakoon:

Kun poissaolon syy on sairastuminen tai jokin muu äkillinen tai ennakoimaton peruste, opiskelija ilmoittaa asiasta aina mahdollisimman pian (ennen koulupäivän alkua) tutorille. Tämä ilmoitus on tarpeen, koska koulussa on aina oltava tieto siitä missä opiskelija on.

Alaikäinen voi terveyssyistä olla huoltajan ilmoituksella poissa 1–3 päivää. Huoltaja ilmoittaa alaikäisen opiskelijan poissaolosta tutorille päiväkohtaisesti. Oppivelvollisuuslain mukaisesti koululla on oltava tieto opiskelijan olinpaikasta koulupäivän aikana. Mikäli opiskelija sairastaa huoltajansa luona, huoltajan viesti tutorille riittää myös yli kolmen päivän poissaoloissa.

Sallitaan 5 poissaoloa (koulun työpäiviä) täysi-ikäisen opiskelijan omalla ilmoituksella ennen kuin tutor ottaa yhteyttä kouluterveydenhoitajaan ja tarvittaessa myös koulukuraattoriin. Mikäli tutor/opettaja/rehtori katsoo, ettei täysi-ikäisen opiskelijan sairauspoissaololle ole perustetta, hän voi ohjata opiskelijan kouluterveydenhoitajan vastaanotolle eli pyytää opiskelijaa olemaan yhteydessä kouluterveydenhoitajaan. Tällöin opiskelijan on mentävä käymään kouluterveydenhoitajan tai muun terveydenhuollon ammattilaisen vastaanotolla, eikä hän enää voi

ilmoittaa poissaolostaan omalla ilmoituksella Wilma-viestinä kouluterveydenhoitajankaan suuntaan. Kouluterveydenhoitajan ajantasaiset vastaanottoajat löytyvät Wilman tiedotteista.

Ensisijainen peruste kouluterveydenhoitajalla käynnille on opiskelijan hyvinvointi. Kouluterveydenhoitaja voi myös määrätä opiskelijalle sairauslomaa. Osoitukseksi tästä kouluterveydenhoitaja antaa opiskelijalle allekirjoittamansa lapun, jossa ilmoitetaan sairausloman kesto ja peruste. Lappu toimii myöhemmin todisteena poissaolon pätevästä syystä.

Mikäli opiskelija ei ole selvittänyt ryhmänohjaajalle poissaoloaan välittömästi kouluun palattuun, poissaolo merkitään luvattomaksi. Mikäli opiskelija joutuu olemaan sairastamisen vuoksi paljon poissa, kouluterveydenhoitaja ohjaa hänet koululääkärille tutkimuksia varten. Oppivelvollisuuslain mukaan opiskelija saa olla poissa maksimissaan kuukauden ajan opetuksesta, jonka jälkeen aloitetaan hänen kohdallaan koulunkäyntiä ja opiskelupaikkaa koskeva arviointi.

Tärkeän poikkeuksen edellä kuvattuun käytäntöön muodostavat yksilöopetustunnit eli soitto- ja laulutunnit. Koska kaikilla yksilöopettajille ei ole mahdollisuutta jatkuvaan Wilman seuraamiseen (esimerkiksi ostopalveluina toteutettava opetus), opiskelijan täytyy ilmoittaa poissaolostaan yksilöopettajille aina erikseen. Näin toimittaessa opettajalla on tieto tulevan yksilöopetustunnin peruuntumisesta, jolloin hän voi hyödyntää vapaaksi jäävän ajan esimerkiksi toisen oppilaan opetukseen. Mikäli poissaolo on tiedossa ennakkoon, opiskelija voi koittaa vaihtaa tuntiaan toisen opiskelijan kanssa, jolloin hän pääsee hyödyntämään yksilötuntinsa poissaolostaan huolimatta. Myös näistä muutoksista on hyvä ilmoittaa yksilöopettajalle hyvissä ajoin. Mahdolliset poissaolot yksilötunneilta opettajat merkitsevät Wilmaan tavallisten tuntiopettajien tavoin ja ilmoittavat lisäksi poissaolon ajankohdan. Kaikki yksilöopetustunnit on merkattu Wilman työjärjestykseen keskiviikkoiltapäivän kohdalle. Ryhmäopetustunnit on merkitty tiistai-iltapäivän kohdalle.

Jos poissaolo on luvaton

Jos poissaoloja ei asianmukaisesti ja ohjeiden mukaisesti selvitetä, ne katsotaan luvattomiksi. Luvattomat poissaolot eivät kuulu lukioon. Mikäli opiskelija ei selvitä poissaoloaan asianmukaisesti, tutor merkitsee poissaolon Wilmaan yhden vuorokauden kuluttua ”luvattomaksi”. Myös toistuvat myöhästymiset katsotaan luvattomiksi poissaoloiksi.

Luvattomat poissaolot johtavat toimenpiteisiin, joissa osapuolina ovat opiskelijan lisäksi tapauksen mukaan tutor (puhuttelu, yhteydenotto huoltajiin), rehtori (puhuttelu ja varoitukset, koulusta erottaminen, eronneeksi katsominen), opintojakson opettaja (vaikutus oppimistuloksiin, opintojakson keskeytyminen) ja kuraattori.

Yksilöopetuksessa toistuvat luvattomat poissaolot voivat johtaa opinto-oikeuden menettämiseen. Esimerkkinä toistuvat luvattomat poissaolot kitaratunnilta: kahden selvittämättömän poissaolon jälkeen opiskelijalla ei välttämättä enää ole oikeutta kitaran yksilöopetukseen. Ainakin poissaolot edellyttävät vakavaa keskustelua poissaolojen syystä. Rehtori tekee päätöksen tuntien säilymisestä tai epäämisestä. Opiskelija itse vastaa siitä, että hän noudattaa annettuja ohjeita. Tutorin velvollisuus on valvoa yhteisesti sovittujen ohjeiden noudattamista ja opiskelun vastuullisuuden toteutumista.

Wilma-merkinnät:

”muu hyväksytty” (esim. myönnetty loma) - sininen

”luvaton” (esimerkiksi selvittämätön poissaolo) - vaaleanpunainen

”selvittämätön” (jäänyt selvittämättömäksi) - kirkkaan punainen

”terveyssyy” (esim. sairausloma) - keltainen

”myöhästyminen” - oranssi

”koulun toiminta” (esim. yksilötunti toisen oppitunnin päällä) - vihreä

”tehtävät tekemättä” -ruskea

Toimintamallit opiskelijan tarvitessa hoitoa terveyskeskuksessa, laboratoriossa tai sairaalassa

Sairastuminen

Opiskelija tilaa itse KELA-taksin KELA-taksikeskuksesta.

KELA-taksin tilausnumero: 0800 415720 (maksuton).

Opiskelija on oikeutettu KELA-tuettuun matkustamiseen sairaudenhoitoa varten lähimmässä terveyskeskuksessa, kun julkista liikennettä ei ole käytettävissä. Oikeus perustuu väestötietojärjestelmän mukaiseen asuinpaikkakuntaan ja sen lähimpään terveyskeskukseen, mutta opiskelijalla on väliaikaisella opiskelupaikkakunnalla asuessaan oikeus asiointiin opiskelupaikkakunnan terveyskeskuksessa.

Opiskelija maksaa itse taksimatkan meno- ja paluumatkan osalta. Perusteena on julkisen liikenteen puuttuminen. Omavastuuosuuden summa tarkentuu vuosittain/kausittain. Maksu kerryttää henkilön KELAn omavastuuosuutta. Tämän vuoksi taksimatkat terveyskeskukseen on hyvä tilata KELA-taksikeskuksen kautta.

Kela voi lähettää opiskelijalle kyselyn tuen käyttämisestä, ja silloin perusteeksi ilmoitetaan julkisen liikenteen puute.

Ohje opiskelijalle

Jos sinulla on tarve päästä terveyskeskukseen/laboratorioon:

- soita itsellesi KELA-taksikyyti
- huolehdi, että sinulla on käytössäsi rahaa matkojen maksamiseen
- koulun opiskeluhuoltoon kuuluva henkilöstö (koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja) ei voi kuljettaa autonsa kyydissä opiskelijoita terveys- tai terapiapalveluihin!
- kuljetukset hoidetaan huoltajien ja taksiryttäjien kautta. Koulu ei vastaa opiskelijoiden kuljetuksista.

Akuutti hätätilanne

Hätäilmoitus tehdään hätäkeskukseen:

- Soita numeroon 112

- Kerro mistä soitat ja mitä on tapahtunut.
- Kerro tarkka osoite ja kunta.
- Vastaa kysymyksiin.
- Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti. Älä sulje puhelinta, ennen kuin olet saanut luvan.
- Opasta mahdollisuuksien mukaan ensiapuhenkilöstö paikalle tai pyydä jotakin toista henkilöä opastamaan.

Kaustisen musiikkilukion päihdetoimintaohjelma

Kaustisen musiikkilukion päihdetoimintaohjelman tavoitteena on edistää ja ylläpitää päihteetöntä nuoruutta opiskelijoiden keskuudessa ja koko oppimisympäristössä. Kaustisen musiikkilukio on päihteetön opiskelu- ja työyhteisö, mikä tarkoittaa, että kouluaikana, koulun järjestämissä tilaisuuksissa ja koulun tiloissa päihteiden käyttö ei ole sallittua. Päihteillä tarkoitetaan tupakka- ja sähkötupakkatuotteita, alkoholiuomia, huumeita ja päihtymystarkoituksessa käytettäviä lääkkeitä.

Nuorten päihteiden käytön ehkäisy ja käyttöön puuttuminen ovat kodin ja koulun yhteinen asia. Koulussa tapahtuvan ennaltaehkäisyyn tavoitteet ja lähtökohdat ovat:

- varhaisen puuttumisen periaate
- hoitoon ohjaus ja sitouttaminen hoitoprosessiin
- jatkoseuranta ja tukitoimenpiteet
- yhteistyön tekeminen kodin, lukion henkilökunnan ja sidosryhmien sekä viranomaisten kanssa sisäisten ja ulkoisten tukiverkostojen perustamiseksi.

Päihdetoimintaohjelman perustana on henkilökunnan sitoutuminen noudattamaan toimintamallin periaatteita ja omaksumaan ne osaksi omia työkäytäntöjään. Ennaltaehkäisevänä toimintana on nähtävä Kaustisen musiikkilukion arjen rakentuminen luottamukseen ja hyviin väleihin opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä, jolloin opiskelijoiden itsetuntoa tuetaan ja heidän itsekontrolliaan vahvistetaan. Kaustisen musiikkilukiassa järjestetään lukuvuosittain terveys- ja päihdekasvatusta, jonka aihepiireihin kuuluu hyvinvointiin ja päihteiden käytön ehkäisyyn liittyviä aihekokonaisuuksia. Kouluterveydenhoitaja tekee terveystarkastusten yhteydessä kartoitusta opiskelijoiden päihteiden käytöstä.

Jokaisen henkilökunnan jäsenen on tunnistettava päihteiden käytön tunnusmerkit ja puututtava tilanteeseen. Kaustisen musiikkilukion opiskeluhuollon henkilöstö (esimerkiksi koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, koululääkäri) on hoitoonohjauksessa keskeinen toteuttaja ja toimii opettajien ja opiskelijoiden tukena. Akuuteissa päihdetilanteissa kouluterveydenhoitaja yhdessä muiden opiskeluhoitohenkilöiden kanssa arvioi opiskelijan terveydentilan ja tarvittavat hoitotoimenpiteet. Mikäli kouluterveydenhoitaja ei ole paikalla akuutissa hoitoa vaativassa tilanteessa, on

henkilökunnan huolehdittava opiskelijan kotiin tai jatkotoimenpiteisiin saattamisesta. Tarvittaessa jatkotoimenpiteisiin ohjaamisessa soitto 112.

Tieto tai epäily opiskelijan päihteiden käytöstä

- opettaja tai muu henkilökunnan jäsen kertoo epäilyistään rehtorille, apulaisrehtorille, koulukuraattorille tai kouluterveydenhoitajalle
- monialaisessa asiantuntijaryhmässä sovitaan toimintamallista ja jatkoseurannasta
- järjestetään opiskelijan ja huoltajan kanssa yhteinen neuvottelu, jossa kartoitetaan tilanne ja sovitaan jatkotoimenpiteistä ja seurannasta sekä arvioidaan tukitoimet

Akuutti päihtymystilanne lukion tiloissa

Jokaisen henkilökuntaan kuuluvan, joka havaitsee tai epäilee opiskelijan olevan päihteiden vaikutuksen alaisena, on puututtava tilanteeseen välittömästi. Päihteiden käyttäminen tai päihtyneenä oppilaitoksessa esiintyminen on järjestyssääntöjen vastaista. Opettaja poistaa päihteiden vaikutuksen alaisena olevan opiskelijan heti opetuksesta. Paikalle pyydetään joku toinen henkilökuntaan kuuluva (toinen opettaja, koulukuraattori, rehtori, apulaisrehtori) työpariksi tilanteen ja jatkotoimien arvioimiseksi.

Opetuksesta poistamiseen voi riittää arvio siitä, ettei työkyky ole kunnossa esimerkiksi väsymyksen tai päihtymyksen takia. Päihtymystilan mukaan arvioidaan, pystyykö opiskelija itse poistumaan paikalta itseään vaarantamatta vai pyydetäänkö paikalle poliisi tai ambulanssi vai järjestetäänkö jokin muu kuljetus. Alaikäisen ollessa kyseessä otetaan aina heti yhteyttä huoltajaan ja kerrotaan tapahtuma tai huolenaihe ja pyydetään hakemaan opiskelija kotiin. Opiskelijan tulee odottaa henkilöstön välittömässä valvonnassa. On pyrittävä siihen, ettei alaikäistä päästetä lähtemään koululta ennen huoltajan tavoittamista. Alaikäisestä päihtyneestä opiskelijasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus opiskelijan kotikuntaan.

Tapahtumasta ilmoitetaan välittömästi rehtorille, apulaisrehtorille, kuraattorille ja kouluterveydenhoitajalle. Tilanne kirjataan merkitsemällä muistiin tapahtuman ajankohta, tehdyt havainnot sekä lyhyt selostus tapahtumasta. Muistiinpanot toimitetaan rehtorille opiskelijan kuulemista ja mahdollisia kurinpitotoimia varten. Asia käsitellään kiireellisenä opiskeluhoillon monialaisessa asiantuntijaryhmässä (ATR). Kokouksessa sovitaan jatkotoimenpiteistä.

Yhteydenottotilanteessa sovitaan neuvottelutilaisuus, jossa mukana ovat opiskelija, huoltaja(t) sekä monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet. Neuvottelussa arvioidaan tilanne ja sovitaan jatkotoimenpiteistä. Jollei opiskelija ole halukas yhteistyöhön, rehtori päättää jatkotoimenpiteistä.

Koulu- ja tapaturmavakuutukset eivät korvaa päihtyneenä sattuneita tapaturmia.

Alkoholilaki (1143/1994) kieltää alaikäisen (alle 18-vuotiaan) alkoholin käytön ja hallussapidon. Lisäksi laki kieltää alkoholin välittämisen alaikäiselle. Huumausainerikoksista säädetään rikoslaissa (1304/1994). Päihdehuoltolaki (41/1986) velvoittaa viranomaiset ja yhteisöt yhteistyöhön. Runsas riippuvuutta aiheuttava päihteiden käyttö voidaan katsoa mielenterveyshäiriöksi, johon sovelletaan mielenterveyslakia (1116/1990) ja sen mukaisia pakkotoimia. Lapsen etuun tähtää lastensuojelulain (417/2007) säännös, joka velvoittaa sosiaaliviranomaisia välittömiin toimenpiteisiin, jos lapsen kasvuolot vaarantuvat tai ne eivät turvaa lapsen tai nuoren kehitystä ja terveyttä. Tämä koskee myös tapauksia, joissa lapsi tai nuori omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveytensä tai kehityksensä. Viranomaisilla on velvollisuus ja kaikilla kansalaisilla oikeus ilmoittaa näistä sosiaalityöntekijälle.

Salassapitosäädöksistä säädetään eri laeissa (henkilötietolaki 523/1999, laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, kansanterveyslaki 66/1972, laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, laki sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksista 812/2000, sosiaalihuoltolaki 10/1982, laki kunnan opetustoimenhallinnosta). Salassapitosäädöksiä tulkittaessa tulee pohtia, mitä suojellaan ja asetetaanko salassapito nuoren avunsaannin ja jatkohoidon edelle. Käskynormi (esim. lastensuojelulain 683/1983 mukainen ilmoitus) menee aina kieltonormin (vaitiolovelvollisuus) edelle.

Ennaltaehkäisevä päihdetyö

- viihtyisä ympäristö
- mahdollisuus tulla kuulluksi
- hyvä opiskeluyhteisö
- kiusaamiseen puuttuminen
- toimiva opiskeluhoito ja erityisopetus
- monipuolinen vapaa-aikatoiminta
- luottamukselliset suhteet lähiyhteisössä
- mahdollisuus vaikuttaa omaan asemaan ja tulevaisuuteen
- hyvä itsetunto ja itsetuntemus
- tietoisuus päihteiden riskeistä, päihdeilmiökoulutus
- lähiyhteisön vastuullinen suhtautuminen päihteiden käyttöön
- päihteiden vaikea saatavuus ja kontrolli.

Kaustisen musiikkilukion sisäiset kyselyt, kouluterveyskysely (THL), TEA-viisarin terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä (THL ja OPH), maakunnalliset laatukselyt, Lukiolaisbarometri, erilaiset opinnäytetyöt ja kouluterveydenhuollon terveystarkastukset tuottavat tärkeää tietoa nuorten terveydestä, jota voidaan käyttää ennaltaehkäisevän työn suuntaamisen apuna. Päihteidenkäytön ehkäisyn keskeisenä tarkoituksena on antaa tietoa eri päihdeaineista ja niiden käytön aiheuttamista riskeistä. Terveystieteiden riskien jaettavaan tietoon tulisi kuulua pohdintaa myös päihteiden aiheuttamista vaikeuksista kaverisuhteissa, opiskelussa ja perhe-elämässä. Ennaltaehkäisevän päihdetyön keinoja ovat myös päihteiden ongelmakäyttämiseen puuttuminen ja asioiden esille nostaminen riittävän varhaisessa vaiheessa.

Päihteiden käytön riskitekijät

- sosiaalinen epäluottamus ja heikko itsetunto
- elämäntilanteen hallitsemattomat muutokset
- päihdemyönteinen paine
- yksinäisyys, syrjäytyminen ikäryhmästä
- epäsuotuisa kierre, keskeytynyt opiskelu
- päihteiden helppo saatavuus ja kontrollin vähäisyys
- humalahakuinen päihteiden käyttö
- riskikäyttäytyminen ja tapaturma-alttius päihtyneenä

Kaustisen musiikkilukion yhdenvertaisuussuunnitelma

Johdanto

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014 2 6§) edellyttää, että oppilaitoksilla on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja että kouluissa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä. Laki yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (1192/2022) on huomioitu. Lain muutoksen myötä oppilaitoksissa arvioidaan, miten esimerkiksi eri toimintatavat, rakenteet ja käytännöt konkreettisesti vaikuttavat eri väestöryhmiin kuuluviin ihmisiin.

Oppilaitoksen toiminnassa pyritään yhdenvertaisuuteen sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki, rikoslaki, tasa-arvolaki ja työlaainsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltoa eri elämänalueilla.

Muodollisen yhdenvertaisuuden toteutuminen tarkoittaa sitä, että samanlaisessa tapauksessa ihmisiä tulee kohdella samalla tavoin. Tasapuolinen kohtelu on tärkeä hallinnon oikeusperiaate. Perustuslaki kieltää ihmisten asettamisen erilaiseen asemaan ilman hyväksyttävää perustetta.

Yhdenvertaisuuden aktiivinen edistäminen voi merkitä poikkeamista samanlaisen kohtelun periaatteesta, jotta heikommassa asemassa olevien ryhmien tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuisi. Tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttää myös välilliseen syrjintään puuttumista. Välillinen syrjintä on usein tahatonta ja perustuu esimerkiksi siihen, ettei näennäisesti puolueettoman säännöksen tai käytännön vaikutuksia erilaisiin ihmisiin tunnisteta.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä ja sen arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle. Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta. Lukio-opetus kehittää opiskelijan arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan.

Lukio-opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea yhdenvertaisuuslain toteutumista.

Lukiolain (714/2018, 40§) nojalla opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Rikoslaisissa myös pahoinpitely, toisen solvaaminen tai herjaaminen on säädetty rangaistavaksi teoksi. Syrjivät asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet vaikeasti havaittavissa. Ilman asenteellisia muutoksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tehtävät toimenpiteet jäävät vaikutukseltaan pinnallisiksi ja lyhytkestoisiksi.

Häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri.

Kiusaaminen on henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi selän takana pahan puhumista, ilkeiden juorujen tai valheiden levittämistä, tönimistä, lyömistä, ulkopuolelle jättämistä, netissä tapahtuvaa loukkaamista tai väärin tietojen levittämistä, ilkeiden tai uhkaavien viestien lähettämistä, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tai mitä tahansa toimintaa, joka vahingoittaa tai loukkaa toista.

Seksuaalinen häirintä ja rasismi ovat kiusaamista. Kiusaaminen esiintyy usein verhotusti, siksi aikuisten saattaa olla vaikea sitä havaita. Kiusaaminen on kiusatulle subjektiivinen kokemus. Kaustisen musiikkilukiossa kiusaamiseen puututaan aina ja välittömästi, kun joku on kokenut tilanteen kiusaamisena. Kiusaamiseen voi syyllistyä, vaikka ei ole itse tarkoittanut pahaa.

Turvallisemman tilan periaatteet Kaustisen musiikkilukiossa

Musiikkilukiossa kohdellaan kaikkia kunnioittavasti ja otetaan toiset huomioon. Pyrimme kohtaamaan toiset ilman ennakkoluuloja.

Musiikkilukiossa jokainen saa olla oma itsensä. Kaikkiin ja kaikenlaisiin ihmisiin suhtaudutaan arvostavasti.

Musiikkilukiossa kaikenlainen kiusaaminen, häirintä ja syrjintä on kielletty. Ketään ei kohdella huonosti henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella.

Musiikkilukiossa jokainen ottaa vastuun omasta toiminnastaan. Jokaista tarvitaan turvallisen tilan ja olon luomiseksi.

Musiikkilukiossa vältämme epäasiallista kielenkäyttöä.

Musiikkilukion tilat ja tapahtumat ovat päihteettömiä.

Psykologinen turvallisuus Kaustisen musiikkilukiossa

Yhteisesti jaettu käsitys siitä, että jokainen voi olla oma itsensä ilman, että joutuu naurunalaiseksi.

Porukassa uskalletaan esitellä omia ajatuksia tai esiintyä ilman pelkoa, että joutuu naurunalaiseksi.

Oma haavoittuvuus on mahdollista: apua voi ja pitää tarvittaessa pyytää. Tunnistetaan oman jaksamisen rajat ja myönnetään, jos omat voimavarat eivät riitä.

Kiusaamisen ennaltaehkäisy

Koulun henkilökunta sitoutuu kiusaamisen vastaiseen työhön. Sen avulla varmistetaan, että koulussa puututaan kaikenlaiseen kiusaamiseen ja syrjintään ja kasvatetaan opiskelijoita, jotka eivät kiusaa muita. Koulussa toteutetaan syys- ja kevätlukukaudella kyselyt, joissa opiskelijoiden on mahdollista kommentoida anonyymina koulun ilmapiiriä.

Ryhmänohjaaja eli tutor käsittelee kiusaamista/kiusaamiseen liittyviä asioita opiskelijoidensa kanssa vähintään kerran lukuvuodessa ryhmänohjaajan tuokiossa. Kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi opiskelijoille annetaan tietoa kiusaamisesta, sen muodoista ja seurauksista. Opiskelijoille kerrotaan ja he tulevat tietoisiksi kiusaamiseen liittyvistä ryhmämekanismeista ja -rooleista eli siitä, miten helposti opiskelijat tulevat osaksi kiusaamista ja edesauttavat sen jatkumista, vaikka eivät hyväksy kiusaamista.

Keskeiset ryhmämekanismit kiusaamisessa:

1. Roolien jakautuminen

- kiusaaja: aloittaa kiusaamisen ja johtaa sitä, usein vallan tai aseman tavoittelun vuoksi
- kiusaajan kannattajat: tukevat kiusaajaa joko aktiivisesti osallistumalla tai hiljaisesti kiusaamisen hyväksymällä
- puolustajat: yrittävät estää kiusaamisen tai puuttuvat tilanteeseen
- hiljaiset sivustakatsojat: eivät osallistu suoraan, mutta eivät puutu tilanteeseen, mikä antaa kiusaajalle ja kiusaamiselle hiljaisen hyväksynnän
- kiusaamisen kohde: opiskelija/henkilö, joka joutuu kiusaamisen kohteeksi ja jonka asemaan muut ryhmässä vaikuttavat

2. Normien ja vallan vaikutus ja yhteisöllinen vahvistaminen

- ryhmässä voi syntyä hiljaisia sääntöjä, jotka sallivat kiusaamisen ja sen jatkumisen.
- kiusaaja käyttää kiusaamisessaan valtaa pelottelun ja/tai manipulaation kautta
- kiusaajan saadessa huomiota ja kannatusta, hänen toimintansa voi vahvistua
- monet eivät uskalla puolustaa kiusattua, koska pelkäävät itse joutuvansa kiusatuiksi. Ulkopuolisuuden pelko. Ryhmädynamiikka pakottaa opiskelijat mukautumaan, vaikeivat he hyväksyisi oikeasti kiusaamista

Miten ryhmämekanismia voidaan purkaa?

Normien muuttaminen eli selkeä viesti siitä, että kiusaaminen koulussamme ei ole hyväksyttävää. Periaate on jokaisen tiedossa.

Aktivoiminen eli kannustetaan ja rohkaistaan kaikkia puuttumaan kiusaamiseen ja tukemaan kiusattua.

Turvallisen ilmapiirin luominen eli jokaisen pitää kunnioittaa toisiaan, mutta heidän pitää myös uskaltaa puolustaa toisiaan ilman pelkoa seurauksista. Se, että jotakin kiusataan tai häntä syrjitään tai alistetaan, ei ole normaali tila. Koulun on oltava kaikkien helppo ja mukava tulla, samoin koulussa pitää kaikkien kokea opiskelevansa turvallisessa opiskeluympäristössä. Opiskelijat tietävät, kenelle voi raportoida ongelmista (esim. opettajat, tutorit, koulukuraattori, rehtori).

Kiusaamiseen liittyen ryhmänohjaaja, tutor, keskustelee kiusaamiseen liittyvistä teemoista kerran lukuvuodessa, esimerkiksi ryhmänohjaajan haastattelutuokiossa, HOPS-keskusteluissa. Opiskeluterveydenhoitaja kysyy kiusaamisesta omassa haastattelussaan. Saadessaan tietää kiusaamisesta tai kiusaamisen kohteeksi joutumisesta opiskelija tai huoltaja ottaa yhteyttä tutoriin. Mikäli tilanne on laajempi, asia saatetaan rehtorin, apulaisrehtorin ja/tai jonkun muun opiskeluhuollon edustajan tietoon. Aineenopettaja kertoo kiusaamisepäilystään ryhmänohjaajalle, joka ryhtyy selvittämään ja hoitamaan asiaa.

Opiskelijatutoreiden koulutuksessa käsitellään kiusaamista. Opiskelijatutorit ovat keskeisessä roolissa kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ja havaitsemisessa. Opinto-ohjaaja vastaa opiskelijatutorien koulutuksesta.

Kiusaamistapausten käsittely

Jokainen väitetty kiusaamistapaus on tutkittava huolellisesti ja aloitettava selvitys mahdollisimman nopeasti. Selvityksessä on kuultava kaikkia osapuolia. Opiskelijoilla tulee olla tieto, miten asia on tullut selvitettyä. Prosessilla tavoitellaan positiivista muutosta ja väärinymmärrysten oikaisemista sekä haetaan ymmärrystä toisen kunnioittamisesta ja vuorovaikutuksesta.

Käsittelymalli on seuraava:

1. Ensisijaisena vastuuhenkilönä on aina aikuinen, esimerkiksi opettaja tai joku muu henkilökuntaan kuuluva.
2. Selvitetään, onko kyseessä yksittäinen tapaus vai laajempi ilmiö. Jos kyseessä on yksittäinen tapaus, ryhmänohjaaja selvittää asiaa opiskelijan kanssa.
3. Jos kiusaaminen on laajaa ja toistuvaa, ryhmänohjaaja tuo asian tietoon rehtorille ja koulukuraattorille tai muulle opiskeluhuollon henkilölle.
4. Laajemmassa kiusaamistapauksessa rehtori ja koulukuraattori ja tarvittaessa heidän lisäksi moniammatillinen asiantuntijaryhmä osallistuu ryhmänohjaajan tukena asian käsittelyyn.
5. Tapauksesta kerätään tietoa haastattelemalla muita asiasta tietäviä opettajia, opiskelijoita tms.
6. Tapauksen käsittelijät tapaavat kunkin osapuolen yksilökeskusteluissa. Tavoitteena on, että jokaisen näkökulma tulee esiin. Tässä yhteydessä sovitaan alaikäisen kanssa yhteydenotosta huoltajaan/huoltajiin sekä asioiden edistämisen aikataulusta.
7. Eri osapuolten yhteinen keskustelu järjestetään vasta, kun tilanteesta on kyetty muodostamaan kokonaiskuva ja se on saatu laukeamaan. Tilannekuva on selvillä.
8. Käsittelyn lopputuloksena on yhteinen sopiminen ja anteeksipyyntö/-antaminen, mikäli se on mahdollista.
9. Sovitaan seurantakeskustelut asianosaisten opiskelijoiden kanssa esimerkiksi kahden viikon päähän, sovitaan myös jatko seurannasta.
10. Jos kiusaaminen ei lopu, otetaan käyttöön koulun rangaistuskeinot (esimerkiksi puhuttelu). Tarvittaessa pyydetään apua muilta viranomaisilta.
11. Huoltajille tarjotaan tarvittaessa mahdollisuutta kuulemiseen. Kaikille osapuolille tarjotaan tarvittaessa opiskeluhuollollista yksilötukea. Tarvittaessa työskennellään koko ohjausryhmän kanssa tavoitteena kiusaamisongelman vakavuuden tiedostaminen ja kiusaamiseen liittyvien ryhmäroolien ja -normien muuttuminen. Tällöin asianosaisten opiskelijoiden nimiä ei tuoda esiin, vaan kiusaamista käsitellään yleisellä tasolla.

Syrjinnän ennaltaehkäisy ja käsittely

Kaustisen musiikkilukio noudattaa syrjinnän kieltoa, jonka mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi syrjintää koskevassa laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä (8§).

Yhdenvertaisuuslain mukaan syrjintää on:

Välitön syrjintä - henkilöä kohdellaan kielletyn syrjintäperusteen nojalla huonommin kuin jotakuta muuta.

Välillinen syrjintä - näennäisesti puolueeton sääntö asettaa henkilöt todellisuudessa eriarvoiseen asemaan. Esimerkiksi erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden huomioinen, jotteivät he jää jälkeen muista.

Häirintä - henkilön ihmisarvon loukkaamista kiellettyihin syrjintäperusteisiin liittyen siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Voidaan ajatella, että häirintä on yksi kiusaamisen muoto.

Seksuaalinen häirintä - seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Seksuaalinen häirintä voi olla esimerkiksi:

- vihjailevia eleitä tai ilmeitä
- härskejä puheita, nimittelyä tai kaksimielisiä puheita
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevia huomautuksia tai kysymyksiä pornoaineiston esille asettamista
- seksuaalisesti virittäytyneitä yhteydenottoja tai toimintaa sosiaalisessa mediassa
- fyysistä koskettelua, seksuaalisviritteisiä ehdotuksia tai vaatimuksia
- seksuaalista väkivaltaa

Kohtuullisten mukautusten epääminen - koulutuksen järjestäjä kieltäytyy tekemästä tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammaisen henkilö voisi saada koulutusta yhdenvertaisesti.

Käskeytys tai ohje syrjiä - esimerkiksi opettaja vihjaa karttamaan tiettyä ryhmää edustavaa opiskelijaa. Syrjinnän ehkäisyä tavoitellaan koko kouluyhteisöstä lähtevällä asenteella. Yhteisön jäseniä ohjataan tunnistamaan omia ennakkoluuloja ja yhteisössä olevaa moninaisuutta.

Suomi toisena kielenä eli S2-opetus tarjoaa tärkeää tukea maahanmuuttajaoppilaalle. Suomen kielen oppiminen on myös osa kaikkea koulussa tapahtuvaa toimintaa.

Häirinnän ennaltaehkäisy ja käsittely, Yhdenvertaisuuslaki 14§

Koulutuksen järjestäjän menettelyä on pidettävä syrjintänä, jos koulutuksen järjestäjä saatuaan tiedon siitä, että opiskelija on joutunut oppilaitoksessa tai muualla koulutuksen järjestäjän järjestämässä tilaisuudessa tai toiminnassa häirinnän kohteeksi, laiminlyö velvollisuuttaan ryhtyä käytettävissään oleviin toimiin häirinnän poistamiseksi. Ei ole väliä, onko häirintään syyllistynyt toinen oppilas, huoltaja tai joku muu kouluyhteisössä. Syrjinnän uhrilla on oikeus hyvitykseen (YVL 23 §) koulutuksen järjestäjältä.

Rohkaistaan opiskelijoita ilmoittamaan häirinnästä. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa on ohje, jonka mukaan häirintää kokenut toimii.

Kaustisen musiikkilukiossa on häirintään ja häirintätapauksiin liittyen seuraava ohjeistus:

- Kuullaan opiskelijaa ja hänen huoltajaansa

- Mainitaan häirintä kirjallisesti huoltajalle lähtevässä viestissä. Mikäli erityisestä syystä ei kirjallista viestiä, kirjataan keskustelusta muistio, jossa maininta häirinnästä. Tarvittaessa tehdään ilmoitus hyvinvointialueelle (Lastensuojelulaki 25§).
- Osoitetaan häirintää kokeneelle, että hänen kokemansa häirintä on väärin ja koulu tekee kaikkensa, ettei se jatku
- Kuunnellaan opiskelijan toiveita
- Selvitetään, mistä häirintään syyllistyneen käytös johtuu
- Varmistetaan, ettei häirintä jatku
- Keskustellaan turvallisesta oppimisympäristöstä kouluyhteisössä (turvallisen tilan periaatteet). Erityisesti kiinnitetään huomiota uusien opiskelijoiden sopeutumiseen kouluun.
- Arvioidaan yhdenvertaisuuden toteutumista: häirintäkokemuksen kokonaisvaltainen selvittäminen, myös henkilökunta huomioiden
- Tehdään toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi: häirintään puuttumisen prosessi
- Seurataan, toistuuko tilanne
- Vakavammissa tapauksissa arvioidaan lastensuojelun ja poliisin tarve.
- Uusitaan yhdenvertaisuussuunnitelma määräajoin: laki ei säädä uusimisväliä, mutta kaksi-kolme vuotta on käytännössä hyväksi todettu väliaika

ESIMERKKEJÄ RESTORATIIVISIIN KÄYTÄNTEISIIN KUULUVISTA KYSYMYKSISTÄ

Kysymyksiä henkilölle, joka aiheutti vahinkoa:	Kysymyksiä henkilölle, johon vahingon teko kohdistui:
- Mitä tapahtui?	- Mitä ajattelit, kun ymmärsit mitä tapahtui tai oli tapahtunut?
- Mitä tunsit tekosi aikana?	
- Keneen tekosi vaikutti?	- Miten tämä tapaus on vaikuttanut sinuun ja muihin?
- Miten tekosi vaikutti häneen?	- Mikä on ollut sinulle vaikeinta?
- Mitä olet ajatellut asiasta tai tilanteesta sittemmin?	- Mitä tarvitset tai mitä pitäisi tapahtua, jotta asia voitaisiin korjata?
- Mitä tarvitset vahingon korjaamiseen?	

Lähde: Amiirah Salleh-Hoddin, Tadeja Pirih, Eeva-Liisa Kiiskilä, 2021, Kohti syrjimätöntä koulua: Oppimispäiväkirjani. Rauhankasvatusinstituutti. Yhdenvertaisuusvaltuutetun luento 30.1.2022.

Kaustisen musiikkilukion tasa-arvosuunnitelma

Johdanto

Laki tasa-arvosta (609/1986, tasa-arvolaki) ja sen muutos (1329/2014) 5 a § velvoittavat oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Tasa-arvolaki kieltää sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisemiseen perustuvan syrjinnän oppilaitoksissa. Koulutuksen järjestäjän on varmistettava, että sukupuolten välinen tasa-arvo etenee suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti. Koulutuksen järjestäjän tulee ennaltaehkäistä syrjintää

sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisemisen perusteella. Tämän suunnitelman tarkoitus on varmistaa, että lain vaatima työ toteutuu Kaustisen musiikkilukiossa.

Tasa-arvon edistäminen kouluissa tarkoittaa, että opiskelijoita ja myös henkilökuntaa kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättä koulupäivän kaikissa tilanteissa. Tasa-arvosuunnitelmalla varmistetaan, että koulussa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä.

Tasa-arvon edistämässä ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan oppimisympäristön syntymiseksi. Tavoitteena on tasa-arvoinen, yhteistyökykyinen sekä tuloksekas oppimisympäristö, jossa tasa-arvo on osa koko toimintakulttuuria. Kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, edistää se opiskelijoiden hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä.

Tasa-arvon muodot

Sukupuoli ja seksuaalisuus

Tasa-arvolain 3§ mukaan sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla. Mitä tässä laissa säädetään sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvasta syrjinnästä, sovelletaan vastaavasti syrjintään, joka perustuu siihen, että henkilön fyysiset sukupuolta määrittävät ominaisuudet eivät ole yksiselitteisesti naisen tai miehen.

Kaustisen musiikkilukio edistää oppivana yhteisönä arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolisensitiivistä. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Yhdessä luomme näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Opetus järjestetään sukupuolisensitiivisesti. Sukupuolisensitiivisen opetuksen järjestämisellä tarkoitetaan sitä, että jokaisen opiskelijan yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduksi ilman, että niihin liitetään sukupuoleen liittyviä ennakko-odotuksia tai -käsityksiä.

Etninen tausta, kansalaisuus ja kieli

Etnisen identiteetin tunnusmerkkejä ovat syntyperä, kieli, nimet, sukulaisuus, asuinalue, tapakulttuuri, taloudelliset siteet, uskonto ja taide. Mikään edellä mainitusta ei kuitenkaan riitä etnisyyden kriteeriksi. Kansalaisuus taas tarkoittaa yksilön kuulumista juridisesti tietyn valtion yhteeseen. Ihmisellä on perustuslaillinen oikeus ylläpitää omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan.

Kaustisen musiikkilukiossa opiskelija tutustuu ja oppii arvostamaan omaa ja muiden yksilöiden kulttuurien erilaisuutta. Opiskelijaa ohjataan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen muiden kanssa. Opiskelijat oppivat tuntemaan ja arvostamaan omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia,

katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä opiskelijat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä (käytös)tapoja.

Maailmankatsomus, sosioekonominen asema ja perhesuhteet

Maailmankatsomuksella tarkoitetaan uskontoa, uskonnottomuutta, mielipidettä ja vakaumusta. Maailmankatsomus on ihmiselle henkilökohtainen asia. Perhesuhteilla voidaan tarkoittaa yhden tai useamman vanhemman/huoltajan ja alaikäisen tai muuten tukea tarvitsevan (esimerkiksi vammaisen täysi-ikäinen) suhdetta. Myös ikääntyneet vanhemmat ja isovanhemmat ovat osa perhesuhteita. Henkilön sosioekonomisen taustan määrittelemisessä huomioidaan muun muassa ammatti, mahdollisuus tehdä työtä, koulutustaso tai mahdollisuus toimia yhteiskunnassa. Sosioekonominen tausta on yksi eriarvoistumisen aiheuttaja.

Kaustisen musiikkilukiossa järjestetään opetusta kaikille taustasta riippumatta oppivelvollisuuslaki huomioiden.

Suunnitelman sisällöstä, sen toimeenpanosta ja seurannasta

Kaustisen musiikkilukion tasa-arvosuunnitelma on laadittu oman lukion ja opiskelijoiden tarpeiden pohjalta. Suunnitelma toimii välineenä, joka edistää tasa-arvon toteutumista ja estää syrjintää kaikessa lukion toiminnassa. Sen avulla varmistetaan, että tasa-arvoa ja yhdenvertaista kohtelua edistetään lukiossa systemaattisesti.

Kaustisen musiikkilukion johtoryhmä vastaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöstä. Suunnitelman toimeenpanoon osallistuu koko kouluyhteisö. Suunnitelmasta tiedotetaan huoltajia. Suunnitelman edistymistä seurataan säännöllisesti ja suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Koulutuksen järjestäjä vastaa, että oppilaitos laatii toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta
- tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi
- tasa-arvosuunnitelman seuranta

Selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta

Kaustisen musiikkilukion tasa-arvotilannetta seurataan oppilaitoksen sisäisin kartoituksin, joissa anonyymien palautteen antaminen on mahdollista. Lisäksi seurataan valtakunnallisten kyselyiden, kuten Terveysten- ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn, tuloksia. Tarvittaessa tasa-arvoasioista käydään keskustelua ja vuoropuhelua koulun henkilökunnan ja opiskelijoiden kesken. Opiskeluhoito voi olla mukana keskusteluissa. Keskustelut voidaan käynnistää nopeallakin aikataululla tilanteen niin vaatiessa.

Valtakunnallisten ja koulun sisäisten lukukausikyselyiden mukaan opiskelijat kokevat, että heillä on hyvät vaikutusmahdollisuudet koulutyön suunnitteluun. Opiskelijat kokevat, että opettajilta on saatu välittävää ja oikeudenmukaista kohtelua.

Kiusaaminen musiikkilukiossa on kyselyiden mukaan ollut vähäistä (kouluterveyskyselyissä vuosina 2019, 2021, 2023 ja 2025 vastanneista 91–97 % on todennut, ettei heitä ole kiusattu koulussa lainkaan lukuvuoden aikana). Vuoden 2025 THL:n terveyskyselyssä 97 % opiskelijoista koko voivansa olla koulussa oma itsensä.

Syrjinnäksi määritellään myös seksuaalinen häirintä ja häirintä sukupuolen perusteella, jotka teemoina nousevat toisinaan esiin koulussamme erilaisissa kyselyissä. Koulussamme kiinnitetään kuitenkin jatkuvasti huomiota kiusaamisen lisäksi myös häirinnän teemoihin. Seksuaaliseen häirintään liittyen rohkaistaan oppilaita ilmoittamaan häirinnästä.

Opetukseen sisällytetään tasa-arvoteemoja. Opintosuoritusten arvioinnissa otetaan huomioon tasa-arvoisuus. Opiskelijoiden keskinäistä yhdenvertaisuutta edistetään oikeudenmukaisella ja läpinäkyvällä arvioinnilla. Mikäli syrjimistä näiden perusteella ilmenee, siihen puututaan henkilökunnan ja koulun johdon toimesta välittömästi. Arvioinnin läpinäkyvyys on vakiintunut käytänne osana kurssisuunnitelmaa. Arviointiin voi tarpeen vaatiessa pyytää oikaisua (oikaisusta on jaettu ohjeet opiskelijoille). Arviointikriteerit ovat kirjattuina opetussuunnitelmaan (LOPS 2021).

Opiskelijakuntatoiminnassa kuka tahansa voi hakeutua ehdokkaaksi opiskelijakunnan hallitukseen (vapaa vaali syyslukukauden alussa).

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa käsitellään koulun yhteisötunnilla eli koulukokouksessa sekä uusien ykkösten OPO1-opintojaksolla ja se on osana koulun opiskeluhoitosuunnitelmaa lukion kotisivuilla sekä pysyvänä tiedotteena koulun Wilma-järjestelmän sivuilla. Myös musiikkilukion turvallisemman tilan periaatteet ovat pysyvänä tiedotteena koulun Wilma-järjestelmän sivuilla.

Tavoitteet ja toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi

Lukio asettaa vähintään kaksi tavoitetta omalle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle: yhden edistämään tasa-arvoa ja toisen yhdenvertaista kohtelua. Tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan konkreettiset toimenpiteet lukuvuodelle tai -kaudelle kerrallaan.

Kaustisen musiikkilukiossa kiinnitetään huomiota:

1. Tasa-arvon vahvistamiseen

- yhteisiä keskusteluja tasa-arvon muodoista, käsitteistä ja niiden merkityksistä
- tapahtumien ja projektien järjestämistä, joissa teemana on tasa-arvo
- henkilökunnan kouluttamista tasa-arvon edistämiseksi

2. Epätasa-arvoon puuttumiseen

- vastuuhenkilönä toimii aina joku henkilökunnasta, kuten opettaja
- tilanne selvitetään ja keskustellaan asianosaisten kanssa
- sovitaan seuraamuksista ja seurannasta.
- alaikäisten huoltajille ilmoitetaan tilanteesta ja tarvittaessa otetaan yhteyttä opiskeluhooltoon. Opiskeluhoolto huolehtii, että kaikki osapuolet saavat tarvittavaa tukea.
- tarvittaessa myös lastensuojelu ja poliisi voivat olla mukana vakavammissa tilanteissa.

Tasa-arvon kannalta jatkuvaksi teemaksi ja tavoitteeksi nostetaan jakamattoman ihmisarvon ja toisten kunnioittamisen -periaate (”kunnioita, hyväksy”). Tavoitteena on ennaltaehkäistä kiusaamista, rasismia ja sukupuoleen perustuvaa syrjintää niin koulussa kuin koulun ulkopuolella (myös sosiaalisessa mediassa eli somessa).

Mitä meistä jokainen itse voit tehdä tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumiseksi?

- pyrin kohtelevaan kaikkia tasa-arvoisesti
- pyrin kohtelevaan kaikkia hyvin ja kunnioittavasti
- en kiusaa, vaan pyrin ottamaan kaikki huomioon
- puutun tilanteisiin, jos havaitsen esim. kiusaamista
- käyttäydyn asiallisesti
- hyväksyn kaikki sellaisina kuin he ovat

Kaikilla meillä tulisi olla samanlaiset tasapuoliset mahdollisuudet opiskeluun, työhön ja koulurauhaan. Kaustisen musiikkilukion opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijoita pyritään kasvattamaan suvaitsevaisuuteen. Opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien ja elämän kunnioitus. Tavoitteena on pyrkimys oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvon edistämiseen. Yhteiskunnallisesti myös demokratian edistämiseen.

Yhdenvertaisuuden kannalta jatkuvaksi teemaksi ja tavoitteeksi nostetaan yhdenvertaisen kohtelun edistäminen lukiossa. Kaustisen musiikkilukiossa noudatetaan yhdenvertaisuuslainsäädäntöä. Ihmisen syrjiminen on kiellettyä iän, taustan, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Toimintaperiaattemme on puuttua kaikkeen epäasialliseen käytökseen. Opiskelijoiden keskinäiseen toimintaan koulussa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisuuden toteutumiseksi.

Opettajien tulee varmistaa, että kaikki opiskelijat saavat yhtä paljon huomiota ja kannustusta, riippumatta sukupuolesta ja taustasta. Palautteen ja arvioinnin on oltava objektiivista ja yhdenvertaista.

Tasa-arvosuunnitelman seuranta

Tasa-arvon ja yhdenvertaisen kohtelun tilannetta seurataan säännöllisesti, lukuvuosittain, erilaisin lukion sisäisin anonyymein kartoituksin. Arvioinnin perusteella määritellään toimenpiteet seuraavalle lukuvuodelle. Lukion sisäisten selvitysten lisäksi seurataan valtakunnallisten kartoitusten, kuten kouluterveyskyselyt, korkeakoulututkimukset (pro gradu – tutkimukset yms.) tuloksia.

Musiikkilukiossa voidaan järjestää työpajoja, projekteja, ja tapahtumia, joissa teemana on tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (esimerkiksi Minna Canthin päivä eli tasa-arvon päivä, monikulttuurisuusviikko jne.). Opiskelijakunta voi järjestää aiheesta päivänavauksia ja teematuokioita lukuvuoden aikana koulun henkilökunnan avustamana.

Suunnitelman hyväksyminen ja suunnitelmasta tiedottaminen

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on lukion opetussuunnitelman sekä opiskeluhuoltosuunnitelman liitteenä. Lukion yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on hyväksytty 27.3.2025 yhteisötunnin koulukokouksessa ja sitä päivitetään tarpeen mukaan. Rehtori

vastaa siitä, että lukion opiskelijat, huoltajat, henkilökunta sekä lukion yhteistyökumppanit saavat riittävästi tietoa lukion yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöstä, suunnitelmasta ja hyvistä käytänteistä.

Toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma on työkalu, joka tukee kaikenlaisen tasa-arvon edistämistä kaikessa oppilaitoksen toiminnassa, järjestelmällisesti. Tasa-arvotyön kannalta on tärkeää, että työ perustuu Kaustisen musiikkilukion ja sen opiskelijoiden ja henkilökunnan tarpeisiin. Kun oppilaitos laatii omia tarpeitaan vastaavan tasa-arvosuunnitelman, voimistuu myös sitoutuminen tasa-arvon edistämiseen.

Oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävässä tasa-arvoa edistävässä työssä kiinnitetään erityistä huomiota

- opetuksen järjestämiseen ja opintosuoritusten arviointiin sekä oppimiseroihin
- kiusaamiseen, seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Lähteet:

Sukupuolten tasa-arvo | Tilastokeskus

Julkaistu: Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa (PDF) Linkki toiselle sivustolle, Avautuu uudessa välilehdessä (Opetushallitus, 2020)

Julkaistu: Tasa-arvolaki, oppilaitokset ja sukupuolen moninaisuus (PDF) Linkki toiselle sivustolle, Avautuu uudessa välilehdessä (STM, 2015)

Kuntatyönantajien webinaari: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus lainsäädännön näkökulmasta 28.1.2025.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141329>

Yhdenvertaisuuslaki: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

Opetushallitus: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnittelu

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu>

www.yhdenvertaisuus.fi

Kaustisen musiikkilukion suunnitelma tapaturmien ehkäisemisestä, ensiavun järjestämisestä ja hoitoon ohjauksesta

Turvasuunnitelma sisältää ohjeita tapaturmien ehkäisemiseksi ja vahinkojen lievittämiseksi. Ohjeiden mukaan:

- noudatetaan turvallisia työtapoja
- ilmoitetaan havaitut riskitekijät rehtorille tai apulaisrehtorille
- opetellaan tekemään hätäilmoitus
- selvitetään, missä on ensiapuvälineitä
- selvitetään, ketkä ovat ensiaputaitoisia
- henkilökuntaa informoidaan opiskelijoista, jotka saattavat sairautensa vuoksi tarvita hätäensiapua

Henkilökunnalle pyritään järjestämään koulutusta ensiaputaitojen päivittämiseksi (Ensiapu 1 ja 2). Kaikista varotoimenpiteistä ja ohjeista huolimatta vahinkoja voi sattua. Tapaturman sattuessa ohjeistetaan toimimaan seuraavasti:

- anna tarvittava ensiapu
- soita hätänumeroon 112
- ilmoita tapahtuneesta heti jollekin opettajalle ja/tai rehtorille, apulaisrehtorille
- toimi hätäkeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti. Lievemmissä tapauksissa vie tai ohjaa opiskelija kouluterveydenhoitajalle. Kouluterveydenhoitajan toimipiste sijaitsee yläkoululla.
- ilmoita tapahtuneesta huoltajalle

Tarvittaessa järjestetään onnettomuuspaikalle vartiointi estämään lisäonnettomuudet.

Kaustisen musiikkilukion suunnitelma äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa

Kaustisen musiikkilukiossa on erillinen kriisitoimintamalli opiskelijaa tai muuta henkilöstöä kohtaavien kriisitilanteiden varalta. Se on hyväksytty osana Kaustisen musiikkilukion pelastussuunnitelmaa. Kaustisen musiikkilukiossa on myös erillinen uhka- ja vaaratilanteita koskeva suunnitelma, joka perustuu pelastuslakiin (379/2011) sekä VN:n asetukseen pelastustoimesta (407/2011; 1 ja 2 §).

Oppilaitoksen normaalissa arjessa opiskelijoita valmistetaan erilaisten vastoinikäymisten kohtaamiseen. Äkillisen kriisin sattuessa oppilaitos edustaa pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Kun opiskelijaa tai perhettä kohtaa kriisi, oppilaitoksen kunnioittava suhtautuminen tilanteeseen on lähtökohdana. Kodin kanssa sovitaan, miten tapahtunutta mahdollisesti lukiolla käsitellään ja/tai siitä tiedotetaan. Apuna asian käsittelyssä on musiikkilukion pelastussuunnitelman liitteenä oleva kriisisuunnitelma.

Jos oppilaitoksessa tapahtuu kriisi, sen laadun mukaan valitaan sopiva toimintatapa oppilaitoksen pelastussuunnitelmaa noudattaen. Tiedottamisvastuu on ensisijaisesti sivistysjohtajalla ja kunnanjohtajalla. Vasta sen jälkeen rehtorilla. Tiedottamisen muoto ja laajuus harkitaan tilanteen mukaan. Kaikella toiminnalla pyritään pitämään opiskelijat turvassa, rauhoittamaan akuutti tilanne ja helpottamaan kriisistä toipumista.

Käytävissä on tarvittaessa myös hyvinvointialue Soiten kriisiryhmä, jonka asiantuntijoita voidaan hyödyntää asian jatkokäsittelyssä. Kriisin vakavuus huomioidaan arkisessa koulutyössä erilaisin keinoin, vaikkakin oppilaitoksen arkirutiineista pyritään pitämään kiinni. Opettajilla on silloin mahdollisuus arkitilanteissa havaita erityisesti lisäapua tarvitsevat. Kriisitilanteen ollessa akuutti, erilaiset tunnereaktiot kouluarjessa sallitaan ja niihin voidaan vastata.

Koulun järjestyssäännöissä ja opiskelijoiden toimintaohjeissa on annettu ohjeita, joiden avulla pyritään estämään tyypilliset vaaratilanteet.

Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa: eli ns. lääkesuunnitelma

Opetustoimen lainsäädäntö ei varsinaisesti määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä työntekijöitä siten voida tehtävään velvoittaa. Lääkehoito kuuluu lähtökohtaisesti terveydenhuollon ammattihenkilöstölle. Silloin, kun lääkitseminen on työnantajan hyväksymää toimintaa, siihen liittyvä vastuu ja mahdolliset vahingonkorvauskysymykset ratkaistaan samoin periaattein kuin

koulutyössä yleensäkin. Potilasvahinkovakuutus koskee vain kouluterveydenhuollon ammattihenkilön toimintaa.

Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus huolehtia turvallisesta oppimisympäristöstä. Tällöin opettajalle voidaan antaa tehtäväkohtainen perehdytys opiskelijan lääkehoitoon (esimerkiksi EpiPenin käyttö).

Mikäli opettaja on tarpeellista perehdyttää opiskelijan lääkehoitoon, vanhemmat toimittavat koululle selkeät ja yksinkertaiset kirjalliset ohjeet lääkeannoksista ja muut hoito-ohjeet sekä tietoa niiden mahdollisista vaikutuksista hoitoon. **Vanhempien on huolehdittava siitä**, että opiskelijan lääkehoidon toteuttamisesta sovitaan yhdessä terveys- ja opetustoimen henkilöstön kanssa: selkeät ja yksinkertaiset kirjalliset ohjeet lääkeannoksista ja muut hoito-ohjeet sekä tietoa niiden mahdollisista vaikutuksista hoitoon.

Sovittaviin asioihin kuuluvat

- lääkityksen toteuttaja sekä tämän varahenkilö
- lääkityksen toteuttajien perehdytys
- erityistilanteisiin varautuminen
- ensiapukäytännöt
- työnjako ja vastuut koulun toimijoiden, vanhempien ja lapsen kesken.

Vastuu on siis vanhemmilla tai täysi-ikäisellä suunnitelman toimittamisessa sekä yhteistyön aloittamisessa.

On siis hyvä muistaa, että nuoren lääkehoito on kodin vastuulla, ja huoltajat ovat velvollisia antamaan riittävät ohjeet lääkehoidosta koulua varten. Oppilaitoksen henkilöstölle tiedotetaan opiskelijoiden sairauksista, erityisruokavalioista, allergioista ja/tai lääkityksistä. Kouluterveydenhoitaja neuvoo koulun henkilökuntaa erityistapauksien hoidossa. Huoltaja ja/tai opiskelija ilmoittaa erityisruokavalioista koulusta saatavalla lomakkeella kouluruokailun järjestäjälle.

Apteekkilaki määrittää lääkkeiden myyntiä, säilyttämistä ja luovutusta. Lääkkeiden käsittely on luvanvaraista ja sen tulee tapahtua asiaan koulutetun henkilön toimesta. Työpaikalla ei siis saa olla työnantajan järjestämää lääkekaappia. Ensiaputarvikkeet ovat työnantajan vastuulla, mutta työnantajalla ei ole velvollisuutta ylläpitää lääkintävalmiutta.

Uusille opiskelijoille ja heidän huoltajilleen lähetetään ennen lukuvuoden alkua kesäkirje, jossa pyydetään ilmoittamaan opiskelijan pitkäaikaissairauksista tai muista koulunkäyntiin vaikuttavista sairauksista ja lääkityksistä. Opiskelijan koulupäivän aikana tarvitsemasta yksilöllisestä hoidosta, tuesta ja seurannasta sovitaan yhdessä opiskelijan, perheen sekä terveys- ja opetustoimen edustajien kanssa. Tarvittaessa voidaan konsultoida tai kutsua mukaan nuoren hoidosta tai kuntoutuksesta vastaavia terveydenhuollon ammattilaisia. Opiskelijan lääkityksen niin vaatiessa (esimerkiksi diabeteslääkitys) järjestetään koululla palaveri, jossa huoltajat kertovat koulun nimetyille vastuuhenkilöille lääkityksen toteuttamisesta. Samalla tehdään suunnitelma lääkityksen toteuttamisesta, lääkkeiden säilyttämisestä ja mahdollisesta tarvittavasta lisäkoulutuksesta henkilökunnalle. Tämä koskee myös toimimista ylioppilaskirjoituksissa lääkehoidon osalta. Musiikkilukiolla on Ylioppilastutkintolautakunnan antama ohjeistus diabeetikkokokelaan kanssa toimimiseen ylioppilaskirjoituksissa.

Toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä

Sisäisen turvallisuustarkastuksen yhteydessä lukuvuosittain arvioidaan oppimisympäristön esteettömyys ja huolehditaan, että tarvittavat korjaavat toimenpiteet suoritetaan. Lisäksi ympäristöterveydenhuolto järjestää säännöllisesti koulurakennuksen turvallisuuteen ja käytettävyyteen liittyviä tarkastuksia. Koulurakennuksessa on varmistettu portaaton sisääntulo. Koulurakennuksessa on hissi. Koulun portaissa on näkövammaiset henkilöt huomioiden kontrastit. Myös häikäisemätön valaistus on otettu musiikkilukion rakennuksessa huomioon.

Yhteistyö sosiaalitoimen, erikoissairaanhoidon, poliisin ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa

Kaustisen musiikkilukiolla on monia tärkeitä yhteistyökumppaneita. Sosiaalitoimen kanssa tehdään yhteistyötä selvittämällä muun muassa nuoren ja perheen palveluiden tarvetta. Lastensuojelun lisäksi sosiaalihuoltolain alaisia palveluita ovat ohjaus, neuvonta, perhetyö ja toimeentulo.

Opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää nuoresta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojelullisesta huolesta voidaan tehdä joko pyyntö lastensuojelutarpeen kartoittamiseksi tai suoraan lastensuojeluilmoitus. Molemmissa tapauksissa on suositeltavaa ilmoittaa asiasta myös kyseessä olevalle nuorelle ja hänen huoltajalleen.

Kaustisen musiikkilukio tekee opiskelijan asioissa tarvittaessa yhteistyötä Keski-Pohjanmaan keskussairaalan kanssa, esimerkiksi syömishäiriöihin tai mielenterveysongelmiin erikoistuneiden poliklinikoiden ja osastojen kanssa. Opiskelijan asioissa tehdään tarvittaessa yhteistyötä psykologin, päihdetyöntekijän ja poliisin kanssa. Opiskelijan ollessa alaikäinen tarvittava yhteistyö tehdään myös huoltajan kanssa.

OPISKELUHUOLLON TOTEUTTAMINEN JA ARVIOINTI

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. (OHL1287/2013, 26 §)

Kaustisen musiikkilukion opiskeluhoitosuunnitelmaa toteutetaan lukuvuosisuunnitelmassa todetun mallin mukaisesti ja sen toimivuutta arvioidaan keväällä lukuvuosiarvioinnin yhteydessä. Arvioinnin pohjalta päivitetään tarvittavat muutokset. Lukuvuoden ajalle on laadittu Kaustisen musiikkilukion opiskeluhuollon prosessikuvaus osana laadukasta ohjaustoimintaa. Jaksokohtainen prosessikuvaus päivitetään kevätlukukauden lopussa seuraavaa lukuvuotta varten.

Kaustisen musiikkilukiossa seurataan tilastojen, palautteiden ja kyselyjen avulla opiskeluhuollon palveluiden käyttöä ja riittävyyttä. Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään osana musiikkilukion arkea. TEA-viisari -kyselyn tulosten perusteella kehitetään ja arvioidaan toimintaa suhteessa muihin oppilaitoksiin valtakunnan tasolla.

Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön arviointi

- vastaako toiminta opiskelijoiden ja musiikkilukion tarvetta

- mitä seurantatieto kertoo työn vaikuttavuudesta, miten opiskeluhoitoryhmä on saavuttanut työlle asetetut tavoitteet
- onko ryhmä kyennyt kokoontumaan tarpeeksi usein > kokoontumistiheys ja kokouksen kesto
- miten ryhmän jäsenet ovat sitoutuneet toimintaa
- miten ryhmän toiminnasta on tiedotettu
- miten opiskeluhoitoryhmä on päivittänyt musiikkilukion opiskeluhoitosuunnitelman
- miten yhteisön hyvinvointia on edistetty > ryhmädynamiikka, viihtyvyys, työrauha, kannustava vuorovaikutuskulttuuri

Yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön arviointi

- miten opiskelijan tuen tarpeet on tunnistettu
- miten opiskelijan oma tai kavereiden huoli on tullut kuulluksi ja miten siihen on reagoitu
- miten musiikkilukiossa on tuettu kohtaamisosaamista ja perehdytetty tuen tarjoamisen prosesseihin
- miten opiskeluhoitopalvelut ovat olleet opiskelijoiden ja huoltajien saavutettavissa
- miten yhteistyö opetushenkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön välillä on toiminut
- miten monialaisten asiantuntijaryhmien työskentely musiikkilukiossa on toteutunut
- miten on toimittu, kun opiskelija ja/tai huoltaja eivät ole osallistuneet sovittuihin tapaamisiin, vastaa yhteydenottoihin tai kieltäytyvät vastaanottamasta tukea

Opiskeluhoollon arviointi on osana laatukriteerien mukaista maakunnallista laadunarviointia, joka toteutetaan lukiossa huoltajille, opettajille, rehtoreille ja 2. vuosikurssin opiskelijoille.

OPISKELUHUOLTOA OHJAAVAT LAIT JA SÄÄDÖKSET

Opiskeluhooltoon liittyvän lainsäädännön tavoitteena on turvata opiskeluhoollon palvelujen saatavuus, edesauttaa yksittäisen opiskelijan oikeuksien toteutumista ja tukea oppilaitoksia opiskeluhoollon järjestämisessä opiskelijoiden edun mukaisesti. Lisäksi tavoitteena on selkeyttää tietojen saantia ja luovutusta sekä henkilötietojen käsittelyä koskevat menettelyt opiskeluhoollissa.

Tässä luvussa mainitut lait toimivat Kaustisen musiikkilukion opiskeluhoitosuunnitelman tietolähteinä.

Kansanterveyslaki (66/1972)

Kehitysvammalaki (519/1977)

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Lastensuojelulaki (417/2007)

Lukiolaki (714/2018)

Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 muuttaminen. 4.3. Opiskeluhoolto. 4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma. 4.4. Kurinpito. 4.4.1. Kurinpitokeinojen käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö. Muuttaa määräystä nro OPH-2263-2019.

Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 muuttaminen. 4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus. Muuttaa määräystä nro OPH-2263-2019.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 muuttaminen. 4.3. Opiskeluhoito. Muuttaa määräystä nro OPH-2267-2019.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 muuttaminen. 4.2. Oppimisen tuki ja erityisopetus. Muuttaa määräystä nro OPH-2267-2019.

Nuorisolaki (72/2006)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

Oppivelvollisuuslaki (1214/2020)

Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2013, 17§ Laki kansanterveystieteen muuttamisesta (626/2007))

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014

Lisäksi:

Hietanen-Peltola, Laitinen, Järvinen & Fagerlund-Jalokinos (2019). Toisella asteella toimien -opas oppilaitoksen opiskeluhoitoyhdistykselle. Terveystieteen ja Hyvinvoinnin laitos.